

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancațe nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrimite.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 3.)

„GAZETA“ iese în dăcare d. l.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu d-nul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 a., pe trei luni 3 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 16. — Anul LXIV.

Brașov, Duminică 21 Ianuarie (3 Februarie).

1901.

Lupta economică între state.

Vedem din cele ce se petrec înăuntru și înafară, că se pregătesc schimbări mari și acesta nu numai în viața politică a statelor și a popoarelor, ci și în viața lor economică, schimbări, cari pot să dea o altă față legăturilor politice și pozițiunii ce o iau puterile diferite în politica cea mare.

Noul secol se începe, dăr cu semne, cari prevestesc nouă timpuri. Și oare credeți, că în monarchia noastră nu se petrece același lucru, ca în alte state? Cine mai crede astăzi, că dualismul, care stăpânește încă, va dăinui și în viitor? Cine nu vede, că mai întâiu în Austria se vor schimba lucrurile dela rădăcină și că de aici schimbarea se va străplânta și asupra Ungariei cu siguranță, așa că nu poate scăpa de urmările ce vor trebui să le aibă asupra-i întâmplările din țările austriace?

Astăzi merg toate mai iute. Decă nu birue vaporul, merge cu electricitate. Lumea trăește mai iute și decă în scurt timp se pot petrece cele mai surprindătoare evenimente, mai ales că, pe lângă înrîurările politice, mai jăcă, cum am dīs, un rol mare și hotăritor și cele economice, ba am pute dīce, că în timpul mai nou aceste cad adese-ori mai greu în cumpănă, căci interesele economice apropie și depărtăză de-olaltă popoarele și statele.

Ast-fel cine scie cum vor mai sta lucrurile și cu tripla alianță peste trei ani, când monarchia noastră va trebui să reînnoiască tratatele comerciale cu statele străine?

Acastă întrebare au pus-o mulți în zilele din urmă, chibzuind asupra urmărilor, ce le pot avé declarațiunile făcute de cancelarul german Bülow în dieta prusiană, privitor la politica vamală protecționistă a Germaniei. Conteul Bülow a pro-

mis adecă partidei proprietarilor de pământ germani numiți și agrarieni, că va sprijini cererea lor, ca să se pună în viitor asupra cerealelor, ce vor intra din alte țări în Germania, o vamă de cel puțin 5 mărci (6 cor. pe Hl.)

Declarațiunea acēsta a produs mari îngrijiri în toate țările, cari importăză cereale în Germania. Și cu atât mai mult, cu cât, decă odată se va primi politica vamală protecționistă a agrarienilor de către guvernul german, ridicarea oămei nu se va mărgini numai la cereale, ci mai mult ca probabil ea se va estinde asupra tuturor produselor agricole.

Cu deosebire au causat îngrijire declarațiunile cancelarului Bülow în Ungaria, și nu mai puțin și în România, cari țări susțin un comerț viu de cereale cu Germania.

În dieta ungară a interpelat deputatul Polonyi pe ministrul de comerț să dea lămuriri despre intențiunile sale și despre pozițiunea ce vrea să o ia față de politica Germaniei. S'a plâns Polonyi, că exportul porcilor din Ungaria în imperiul german este oprit sub pretexte sanitare, cu toate, că e știut, că în Ungaria epizootiile au încetat.

Aici s'ar pute dīce lui Polonyi: „ce ție nu-ți place altuia nu-i face.“ Apröpe decă de ani Ungaria a făcut tot asemenea față cu România. când sub aceleași pretexte îi închidea granița pentru vite, porci etc. Dăr în politica economică se lucrăză și mai puțin după principiile creștinesce ca în politica cealaltă.

Așa și Germania, cu totă alianța strinsă ce o lēgă de Austro-Ungaria, lucrăză acum pe terenul economic după cum îi vine mai bine la socotēlă, fără să mai întrebe, decă acēsta convine aliaților ori nu, și stabilește tocmai acum un tarif vamal, despre care dīse Polonyi, că Ungariei îi va fi cu neputință de a încheia pe basa lui un tratat comercial cu Germa-

nia. El a dīs încă mai mult, întrebând decă Ungaria față cu atacul agrarienilor germani mai pöte rămâne în cuprinsul uniunei germane?

Cu alte cuvinte dă să se înțelgă, că s'ar pute nasce un răboi vama între Germania și Austro-Ungaria, care ar aduce cu sine o răcire a amicitiei politice între ele. Etă dăr, că și tripla alianță, care se asigură, că stă atât de neclintită, ar pute fi atinsă în cele din urmă printr'o politică vamală dușmănosă a Germaniei.

În primul rënd planurile germane de-a spori vama pe cereale sunt îndreptate contra Rusiei, dăr ele lovesc tot-odată și în Ungaria și în România. Foile rusesce au și început acțiunea de apărare contra planurilor economice germane, apelând la Statele-Unite, ca să se înțelgă cu Rusia, cum se aprovizioneze amēndoué piețele europene cu bucate pentru a delătura pericolul, ce vine din Germania.

Se ridică dăr un nou pericol pentru statele europene, care amenință cu izbucnirea de răboie vamale. Și ce e mai trist, acum să simte mai tare și dependența Ungariei de Germania, căci ministrul de comerț Hegedüs n'a putut răspunde lui Polonyi alta, decă să-l rōge să aibă răbdare; toate, dīse el, se vor face cu încetul, ar fi însă förte nechibzuit, decă guvernul unguresc ar face gură mare înainte de a se începe tratările cu Germania.

Vedī, așa mai domol, căci nu se tratăză tot numai de cestiunea naționalităților!

Revista politică.

Faimösa adresă secuēscă privitoare la modificarea, mai bine dīs *desființarea legii naționalităților* a venit în discușiune la începutul săptămănei și în congregația comitatului

Arad. Din incidentul acesta s'a dat o luptă înverșunată între membrii români și membrii maghiari ai reprezentanței comitatense. Față cu propunerea comisiei permanente de a-se primi adresa și de a-se trimită și din partea comitatului Arad o reprezentațiă către dietă, cerēnd înlocuirea acestei legi prin alta mai favorabilă „ideii de stat național maghiar“, oratorii români și-au făcut pe deplin datoria. Prin graiul D-lor Veliciu, St. C. Pop și Dr. Suciuc, s'a arătat cât de despotice și dușmănos s'au purtat guvernele și autoritățile unguresce față de legea naționalităților adusă la 1868 și sancționată de Majestatea Sa, cum au călcat-o și batjocurit-o de sus până jos și cu câtă neîndurare au fost nimicite și acea brumă de drepturi, ce li-se garanta naționalităților prin legea acēsta, poreclită par'că în batjocură „lege despre egala îndreptățire“. Românii nu țin la legea acēsta, pentru-că ea li-ar garanta favoruri și li-ar mulțumi dreptele așteptări în ce privesce limba, ci pentru-că — cum a dīs unul din vorbitorii români — în acēstă lege e vorba de limba noastră maternă și se enunță ca principiu de stat îndatorirea tuturor guvernelor, de a-ne pune la dispozițiă toate mijlöcele pentru dezvoltarea acestei limbi. Er când e vorba de apărarea limbei, când acest te-saur moștenit dela strămoșii noștri este amenințat, atunci rëndurile Românilor se fac falangă neînvinșă pentru a-l apăra și scuti în potriva lovirilor adversare.

Cum mintea șovinistilor este încălăcită și inima lor plină de ură și răutate față de tot ce nu e maghiar, ei nu s'au înmuat de vorbele aceste leale și energice ale oratorilor români, ci rivnind la gloria Sēcuiilor din Treiscaune, au votat pentru propunerea comisiei permanente, majoritatea voturilor fiind pe partea acesteia.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Pluta domnescă.

Povestire istorică, de V. A. Urechia.

I.

Se întorceau cărașii, cu poloböcele și antalele pline de vin nou, dela podgoriile din jurul Bacăului, tot pe malul Bistriței pe la Roznov spre Piatra.

Era dimineță de tōmnă rece; — aburii din riu acopereau cu mărămă subțire de mirēsă lunca pe jumătate golită de frunze. Cărașii erau la popas sub sălcii dela Budăile de apă rece.

Boii dejugați, slobođi, căutau ierbă, care să le dea putere pentru drumul ce mai aveau de făcut. Boii ori fi găsit séu nu câte-va fire, arse de brume, dăr sciu, că în schimb cărașii totă nöptea făcură chef la gura antalelor, bēnd, după obicei, pentru toți și pentru toate, pentru vii și pentru morți, și când nu mai avură nume de pomenit, făcură bottezul resteiului, ca să aibă pricină

de cumetriă și de dare de cep nou la vre-un alt butoiu.

Fedeleşul totuși, la urma urmei, se deșertă, trecēnd pe sub buzele însetöșate ale cărașilor, cari adormiseră în jurul focurilor și ele mijind tot mai potolit până se stinseră.

Acum rēcörea vie a dimineței deșteptă pe cei mai subțire în cojöce.

— Haide mă! sculați mă! e dīuă albă și mai avem de furcă până la Piatra. Și de n'om ajunge la vremea hotărită de paharnicul domnesc, apoi vai de curelele nöstre.

Intr'o clipă la strigătul acesta se deșteptară și cei mai somnuroși, adunară boii și injugară.

De-abia plecaseră dela Budăi, în apa căroră își rēcöriseră fața aprinsă de vin, și etă că unul din cărași aude, din spre Bistrița, țipete și larmă, strigăte de ajutor.

O fi Românul greoiu la multe, dăr când e să dea ajutor creștinului, nu mai stă pe gânduri. Toți cărașii într'un suflet se îndreptară spre locul de unde venea alarma.

Privelisce grōznică:

O plută, cu cărna frântă, încălecată pe o stâncă, era gata se se sfarme și să piară în volbure și în nahlapī să se infunde cei de pe plută.

Și nu erau pe plută numai ömeni de rënd, ci și boerime.

Un tiner boer ținé din rășputeri în capetul plutei, băgată în apă, să nu-i scape din mână, o frumösă fată. Dăr puterile lui slăbiau din ce în ce, căci cei doi plutași rēmaseră cățarați pe stâncă, de unde nu puteau face un pas măcar pe repedșișul plutei, care se îneca.

Valurile spălaseră tot de pe plută și tēnerul boer nu mai avea afară din apă decăt capul și mânilé. Cu una se ținea de un gânj, care lega bērnă de bērnă, cu cealaltă susținea, d'asupra volburei, pe frumösă fată.

Cărașii, la vederea spectacolului, se întrebăză ce-i de făcut?

— Ce să fiă, — dīse Nagăt, cel mai tiner dintre ei; — faceți ca mine.

Iși arunca într'o clipă cojöcele, își fac o sfântă de cruce și se asvirl

cincī din ei în apa rece, înötând voinicesce spre locul de desnădejde.

Intr'o altă clipă Nagăt, urmat de Curcubeu, sunt lângă grupul ce se îneca. Ceilalți trei au sosit la timp, ca să ajute celor doi să tragă din volbură pe tineră păreche, și o depun pe mal, ca să se întörcă din nou în ajutorul plutașilor, să desfacă pluta de pe stâncă și s'o tragă la mal.

Dela plutași aflară, cei cincī voinici, cum cei doi mântuiți de dēnșii nu sunt ömeni ori-cum. Erău înșiși fiica și fiul lui Stefan Vodă cel Mare.

Care de care să aprindă focuri să usuce hainele domnesce, care de care se întrebă, ce-i de făcut pentru, călătorii mai departe a tinerilor.

O a doua plută, în care era argalicul curței, se înecase cu puțin mai la deal!... De acolo pluta domnescă luată de șivöi și cu cărnele frante, nu mai putü să fi oprită decăt când se isbi de ascuțita stâncă.

II.

Stefan Vodă cel Mare și Sfânt

Viața politică a început să devină erăși foarte sgomotosă și agitată în cele două centre ale monarhiei noastre. În *dieta ungară* s'a desbătut Lunî, Martî, Miercurî și Joi budgetul ministeriului de comerț, care s'a și votat,  r in ședința de Vinerî s'a început desbaterea budgetului ministeriului de agricultură. Senzația  ilei in cercurile politice ungurești n'o face inșe desbaterea budgetară, ci luptele ce s'au pornit deja de pe acum in jurul revisiunii așu numitei legi despre *incompatibilitate*, care s'a hotărit deja inainte cu doi anî, când ministru-președinte Szell a fost incheiat cunoscutul pact cu opoziția din dietă. Proiectul acesta de reformă a început să se desbată  r in comisiunea anume inșarcinată cu ac sta, căreia i-s'a prezentat un elaborat lung, in care se stabilesc casurile de incompatibilitate, adec  acele casur , când un deputat nu p te se facă us de mandatul, ce i-se d  de c tr  alegătorii, pe car  ii reprezintă, din cauză că ocupă postură insemnate pe la bănci și alte societăți de intreprindere, trag venite frumoșe și in urma ac sta atențiunea lor se in-drept  mai mult la afacerile de c știg și la specule.

Mare senzația a produs faptul, că contele Stefan Tisza și-a dat demisiunea din t te posturile, ce le ocupa pe la bănci și societăți de intreprindere și car  ii aduceau venite anuale de dec  de mii. Intr'o scrisore, ce a adresat'o el președintelui băncii industriale și comerciale maghiare contele iși motivez  demisiunea prin aceea, că nu voesc  să privesc  cu brațele incruciate la tendințele de a-se isgini de pe terenul publicității acei bărbați maghiari, car  deputați fiind se ocupa in același timp și cu afaceri industriale și financiare. Prin demisiunea lui, contele Tisza vr  să aibă m n  liberă a combate in parlament reforma, ce se proiectează. E vorba așu-d r de-o luptă mare, ce se va da așu m ne nu numai in guvernamentali și opoziționali, ci mai ales in guvernamentali inși-și, inre sreluști și tisza-iști. Contele Tisza speră, că va av  la spatelul său o taber  insemnat  in lupta ac sta. După unui inșe el a demisionat din amintitele postură, ca pe viitor să-și concentreze t t  activitatea pe teren politic și să-și pregătescă astfel drumul la ajungerea țintei, ce de mult o urmăresce, la ocuparea unui fotoliu ministerial.

*

Alaltăeri, Joi, s'a facut *deschi-*

derea „Reichsrath“-ului austriac. Inșe-și ședința de deschidere a fost una din cele mai sgomotose. Ea a avut in-tre altele darul, de-a sv ntura t te speranțele acelora, car  doresc, ca parlamentul intrunit să lucreze pacinic și roditor. Membrii ministeriului Koerber s'au prezentat cu toții la ședința de deschidere, d r când ministru-președinte salut  prin c te-va cuvinte camera și provoc  pe deputatul polon Weigel se ocupe locul de președinte de etate, isbucni de-odată furtuna. Unul din Cehii radicali (Klofac) strigă c tr  Koerber: „Să-ți fi  rușine“, și toți Cehii radicali incepur  să protesteze impotriva președinției lui Weigel. Tot Klofac a pretins dela ministru-președinte să vorbesc  cehesce. Un mare sgomot se produse. Germanii protestau, Cehii radicali aplaudau.

Președintele Weigel se ridică, ca să țină o scurtă vorbire, indemn nd pe deputați la concordia și bună ințelegere și sfirși aduc nd omagii imp ratului și regelui Francisc Iosif. Toți deputații se ridicară, numai Germanii radicali și socialisti nu. Ei părăsiră *demonstrativ sala*, și numai după-ce s'a strigat „Hoch“ la adresa imp ratului, au reintrat  r și. Președintele Weigel, continu nd, face amintire de m rtea Reginei Angliei. Atunci Germanii radicali strigară c t ii luară gura: „Tr esc  Burii!“ și strigătul acesta ținu mai multe minute. — „Tr esc  Burii, pi r  Englesii!“ strigă deputatul din partida populară germană Lemisch — „Tr esc  frații noștri Burii!“ esclam  Iro,  r Wolff sbier : „Pi r  Englesii mișei!“ și mai t rziu când președintele di-se, că Regina Victoria e vrednică de stima lumii inregi și declară, că aduce expresiuni de condolință din incidentul morții sale, Wolff di-se: „Sunteți măgari cu toții!“

A trecut in viforul acesta, după care urmă depunerea jur m ntului din partea deputaților, al cărui text se ceti in t te limbile vorbite in Austria. Președintele comunică apoi, că deschiderea solemnă a „Reichsrath“-ului se va face Lun  de cătră Majestatea Sa la palat,  r proxima ședință va fi Marti.

Sub zodia ac sta a sgomotelor și scandalelor s'a inaugurat așu-d r parlamentul austriac.

*

Situația pe teatrul răsboiului *din Africa sudică* e c t se p te de nefavorabilă Englesilor.  ilele din urmă trupele lui Kitchener au suferit simțite infr nger , mai cu s m  in Trans-

vaal. Așu inre Carolina și Wondesfontein s'a dat o luptă mai mare, Englesii fiind bătuți și Burii ocup nd orașul Carolina. L ng  Lichtenburg, spre apus pe Pretoria, Burii au pus m n  pe o trupă inr g  de Englesii,  r l ng  Koperfontein Delarey a bătut trupele generalului engles Cunningham.

Intr'aceea generalul bur Dewett a năvălit cu 12,000  meni in colonia Cap. O telegramă din Capstadt (capitala Coloniei) spune, că Dewett a bătut mai inț u *sdrav n pe Englesii*. Victoria ac sta a lui Dewett e considerată chiar de foile englese ca f rte seri s  și năvala lui in Capland se socotesce ca un succes din cele mai insemnate. Dewett are o mare influență asupra Olandesilor din Capland, car  il supranumesc Napoleon II.

După t te acestea sosesc și o scire despre mijlocirea păcii. O telegramă din Bruxella di-ce, că imp ratul Wilhelm ar fi gata să ia asupra-și rolul de mijlocitor inre Anglia și Burii.

*

Inc t privesce *incurc turile din China* nu este ceva deosebit de spus. Rusia a stabilit mai deun đi nisce condițiuni nouă de pace privitor la Manduria. Ea redă  r și Manduria guvernării chineze, in schimb inșe cere garanții f rte aspre, pe car  Chinesii nu prea sunt invoiți a-le primi.

Mareșalul Waldensee a prezentat  ilele trecute ambasadorilor un plan de deșertare a Pekingului, care se va efectui numai in cazul când China va fi implinit t te condițiunile de pace puse de puteri. In cazul acesta trupele aliate s'ar retrage la Pao-tingfu și se va scări numărul trupelor din provincia Cili. Trupe străine vor r m ne numai in Peking, Tiencin, Shanghai și in alte orașe mai insemnate.

Cu ocazia unei vizite pe care Conger și Rockhill a facut'o lui Li-Hun-Ciang, Conger a intrebat, dec  China va plăti in argint despăgubirile cerute de puteri. Li-Hun-Ciang a răspuns, că ac sta at rn  in gradul cel mai mare de suma cerută. America e o ț r  bogată și va ajuta pe China. Rockhill a di-s, că Statele-Unite vor fi moderate in pretențiile lor, d r că nu p te da deslușiri in privința celorlalte state.

Li-Hun-Ciang a intrebat, dec  puterile vor consimți la ridicarea taxelor vamale. Conger a răspuns, că ele se vor in-voi și a intrebat, ce măsură va lua China in cestiunea taxei pe timbre și dec  ea se va aplica in t t  ț ra. Li-Hun-Ciang a răspuns, că e imposibil a se aplica imediat

in t t  ț ra ac st  taxă; ea va fi inființat  inț u in orașe și in unele portur  și apoi incetul cu incetul se va in-tinde și in interior.

La intrebarea, dec  Tungfus-hiang va putea fi pedepsit, Li-Hung-Ciang a răspuns: „Nu, el e in-cunjurat de armata sa“.

Starea diecesei de Lugos.

Consistoriul diecesei române unite a Lugosului a dat de cur nd un circular in care se cuprind date statistice prețioșe privitoare la starea diecesei Lugosului. In circularul acesta se arată numărul parochiilor, averea imobil ; numărul școlilor și al copiilor, ce le frecuenteaz ; averea imobil  a școlilor; numărul preoților și dotațiunea lor.  t  mai pe larg aceste date:

I. Diecesa gr. cat. de Lugosiu, cu finea anului 1896 a numărat 159 parochii, in-p rțite in 15 protopopiate și 1 vicariat, (in părțile transilvane 96, in cele bănățene 63). In aceste parochii numărul sufletelor a fost de 90,124 (in părțile bănățene 37,973, in părțile transilvane 52,151).

Din aceste parochii au fost: sub conferire liberă 139; sub patronat 20.

In parochiile aceste au fost *biserici proprii* 137 (108 de p tr , 29 de lemn); *caple* 36;  r in locuințe *eser ndate* 26.

Avere imobil , adec  realități de p m nturi, au fost 1734 jug. 67° □ cu venit catastral de 2178 fl. 85 cr.

Averea mobilă, consistă din capitale de ban  elocote la credincioșii, depuse in casse de păstrare, ori plasate in acții și alte h rtii de valóre, și in remanență de ban  gata. Cu finea anului 1896 bisericile au avut 89,870 fl. 58 cr.

Averea ac sta a consistat in capitale 78458 fl. 80 cr.; Banii gata 11412 fl. 78 cr.

II. Pe teritoriul diecesei s'au aflat 62 școle, din car  51 din material solid. Es r ndate 20. In edific. Fondului religiozii 1. Prunci obligați la școl  de t te  ilele au fost 9122; feciori 4832, fete 4290;  r la școl  de repetiție 3809; feciori 1962, fete 1847. Din aceștia au frecventat școl  de t te  ilele 6266; feciori 3680, fete 2586;  r cea de repetiție 1934; feciori 1043, fete 891.

Averea imobil  a școlilor a fost de 237 jug. 772° □; averea in ban : 17,433,17 fl.

III. In parochiile diecesane cu finea anului 1896 au funcționat 163 preoți, dintre carĭ au fost: parochii 106; adm. parochiali 47; cooperatori 7; capelani 3, diu car  in părțile ardeleni au funcționat 93,  r in părțile bănățene 70. Dintre aceștia teologii sistematici au fost 64, moralisți 99. Dotațiunea preoților beneficiați constă din ban  gata (num rar), din folosul realităților bi-

venise in 1498, Octomvrie, la Piatra, să țirnosesc  turnul Sf. Ioan.

Tr sesse, cu t t  curtea lui, la casele din nou zidite pentru ingrijitorul mănăstirei, in apropiere de m reșul turn, care și până astăđi, deși schimonosit de restauratori, de m reșia domniei lui Stefan Vodă gr esce.

Cu Măria Sa erau domnițele și Voevodul Bogdan.

Acum, Mitropolitul și Episcopul sfirșiser  de două  ile t t  parada bisericesc  și creștinii adunați de prin t te satele județului Camenei (N mț) umpleau r ndur  r ndur  minunata m n stire, ca să sărute ic na hramului (Sf. Ioan), apoi să admire m reșul turn. Așteptau in stolur , pe la porțile mănăstirei, d r  d r vor zări m reșul chip al lui Ștefan Vodă.

Tinerii ca tinerii, sburdalnic  și iubitor  de lucrurĭ nou :

— Măria Ta, taică dulce, di-ce domnița Elena, am v đut astăđi un șir de plute scobor nd pe Bistrița. Ce minunată trebuie să fi  călătoria

pe plută, dă-ne voie să mergem p n  la Roznov.

Cum să refusi o plăcere atât de nevinovată, când ești tată și ți-se cere de fetița ta inre dou  desmierd ri?

Cu pitacul domnesc c tr  staroste de cherestegii, cu pecetea mică, roșie, a lui Vodă, Domnița al rg  la Voevodul Bogdan, care il trimite printr'un copil de casă la staroste, ad og nd că in-că ast nopte, fiind lumină de lună plină, dou  plute să fi  gata, plute de b rne impodobite cu ramure de brađi și cu pod de dulap  noi.

Mai incape vorbă? — in-că inainte de c sul hotărit, plutele erau gata cu c te un r nd de plutași aleși pe spr nc n .

Personalul de serviciu se sui pe una din plute, insoțit de buci-mași, surlași și trimbițași. Pe cea-lalt  plută luară loc numai Domnița și Voevodul Bogdan, — și in uralele tuturor celor de față, plutele alunec r  sub presiunea voinicilor c rmaci și repede dispărură din ve-

derea insoțitorilor, aud ndu-se numai in sor ce  icer  din bucium, aduse pe aripele v ntului.

Măria Sa Ștefan Vodă, care și el venise la mal, se ințorse la egumeniĭ, să-și caute de trebile domniei, că nu una, ci multe impresurau, pe vremile acelea, pe st p nitorii Moldovei.

Plutele inaintau aurite de lumina lunii, c nt rile de pe cea din urmă nu incetau de a st rni ecourile delurilor p dur se. Din când in când p ser  de nópte treceau pe d'asupra plutei și c rmacii iși faceau cruce  ic nd:

— Dómne, ap r -ne de r u! Auđi c be!

Fără nici o grijă, Domnița se lăsa cu totul cuprinsă de plăcerile plutirei, și in bl nile sale de samur nu simțea asprimea cresc nd  a r corelei, fix nd cu nesațiu privirea in tabelul mereu schimbător și mereu frumos, ce se desfășura odată cu inaintarea plutei. In extasul ei, abia iși mai aducea aminte, că l ng  d nsa se găsea un frate iubit.

Acesta, la v rsta care era și cu educațiunea ce primise, vedea lucrurile și  menii prin alți ochelari dec t Elena; el la alte se g ndia... când, de-odată pluta din urmă se sparge de un acutiș de st nc . Strigătele, țipetele sunt zadarnice. Ce ajutor put  să mai dea dou  tinere odrasle de Domn și doi plutași, car  nu puteau părăsi c rma plutei domnesci?

Domnița era ad nc emoționată d r Voevodul strigă:

— Inainte, Roznovul este aproape, le vom trimite ajutor de-acolo.

D r c sul r u nu alege de-i Domn s u simplu muncitor, acel pe care il lovesce.

Nu la mare distanță dela locul spargerei plutei servitorilor, se in-t mpl  sf rimarea plutei domnesci.

III.

Nag ț, pe când ceilalți se in-trebau ce-i de facut cu Domnița și cu Bogdan Voevod, ajutat de alți doi-trei, dau jos butea cu vin din carul său, și aduc nd de  pe la că-

sericesci și din naturalii (grâu, cucuruz, lemne, țile de lucru, vin și altele.)

Dotațiunea preoților în număr face suma totală de 24,606,57 fl. Din această sumă preoțimea transilvană capătă 3852,99 fl., cea bănățeană capătă 20,753,58 fl. La dotațiunea această pentru preoțimea ardelenescă contribuie: Fondul Religiei 808 fl. Erarul cu 1416 fl. Societ. priv. mont. cu 540 fl. Comun polit. (cassele alod.) 788,99 fl. Venitul dreptului regal 300 fl., 600 fl. pentru preoțimea bănățeană contribuie: Fondul religiei 13,913,18 fl. Erarul 2877 fl. Societatea C. fer. 2663,40 fl. Doue cetăți libere 130 fl.

Dotațiunea în realitate a fost de 2391 jug. 1519⁰ □, din cari pe parochiile transilvane cad 1266 jug. 168⁰ □, pe cele bănățene 1125 jug. 1351⁰ □.

La școlilele esistente au funcționat cu totul *invățători* 82, și anume preparanți-docenți 63; preparanți-preoți 8; preoți 11; din cari au fost calificați 50; necalificați 32. Intrăga dotațiune docento-cantorală face 22,666,62 fl.

Se observă, că stațiunile sunt împreunate cu cantorat în 45 comune. Impreunarea această a celor două oficii este în preponderanță în părțile bănățene, 60 în părțile ardelenene numai 3 stațiuni sunt de acele unde cantoratul este împreunat cu docentura.

Averea în număr a bisericilor este în capital și bani gata 89,870,58 fl., a școlilor 17,433,17 fl. La olaltă 107,303,75 fl.

Din cari obvin pe părțile transilvane 55,988,62 fl., pe părțile bănățene 51,314,89 fl.

Dotațiunea. Preoților 24,407, 07 fl. Docenților 29,488,86 fl. La olaltă 53,895,69 fl.

În sumă mediă mai fiă-care parochiă din Bănat primesce din cassa publică mai bine de 552 fl. anual, pe când în părțile transilvane o parochiă primesce abia 45 fl.

SCRIRILE ȚILEI.

— 20 Ianuarie v.

Afacerea colectelor pentru fondul lui Iancu. Este știut, că în procesul, ce s'a făcut înaintea tribunalului din Alba-Iulia lui Titu Liviu Albini, acesta a fost achitat în ce privea acuzarea de defraudare și a fost condamnat—numai pentru-că a mai fost învinuit, că a făcut colectă fără a avea mai întâi încuviințarea autorității — la 15 țile areșt și 200 corone amendă. Tabla regescă din Clușă însă a cassat achitarea și a condamnat pe acuzat la 10 luni închisore. Țilele acestea a adus și ultima instanță, Curia din Buda-Pesta, sentința ei, prin care a probă sentința tablei regescă din Clușă. Tot de-odată Curia declară pedepsa de 10 luni închisore ca deja făcută, socotindu o în cele 13 luni, cât acuzatul a stat în închisore preventivă.

Avis pentru balul Reuniunii. Primim dela comitetul aranjator al balului jubilar al Reuniunii, ce se va ține în sera de 30 Ianuarie (12 Februarie) a. c., următorul avis:

Acei stimați domni din societatea noastră, cari doresc a lua parte la jocul „Romani jubilar”, să binevoască a face această cunoscut comitetului aranjator al balului, la adresa subscrierilor, cel mult până luni, 22 Ianuarie (4 Februarie) a. c., la amiazi. Ioan Pricu, secretarul comitetului aranjator.

Dela școlilele noastre din loc. Pentru-ca să fiă informați și cetitorii „Gazetei” de Dumineca comunicăm, că afacerea demisiunii directorului V. Onițiu s'a rezolvat, reocupându-și acesta postul la invitarea consistoriului din Sibiu, care nu i-a primit demisiunea. La vestea, că d-l V. Onițiu a reluat direcțiunea, elevii gimnasialii i-au făcut Duminecă sera o frumoasă serenadă cu lampione.

Jubileul camerei comerciale din Brașov. Camera comercială și industrială din loc își serbează astăzi (Sâmbătă), jubileul său de 50 de ani. Din incidentul acesta se va ține astăzi în sala dela casa sfatului o sedință festivă și desă se intrunesc membrii în hotel „Europa” la o masă festivă, în cercul cel mai restrins.

Înmormântarea Prințului Gr. Sturdza. Înmormântarea Prințului Gr. Sturdza — fiul domnului Moldovei Mihail Sturdza, fost general în armata turcoască și în armata moldovenescă, și timp îndelungat deputat în camera română, care a reposat săptămâna această în Bucuresci în etate de 81 de ani — s'a făcut Miercuri după amiazi. Serviciul divin a fost oficiat în palatul dela Șosea, de către I. P. S. S. Metropolitan-Primat, încunjurat de înaltul cler. După serviciul divin, d-l colonel Obedeau, vechi amic al prințului, a ținut o cuvântare, prin care a arătat câte-va episoade din luptele, ce împreună cu prințul le-au avut în războaiele armatei turcesce și Rușii la 1854 și la 1856. D-l Delavrancea, în numele Camerei, a rostit apoi o scurtă și frumoasă cuvântare, arătând regretele camerei și hărnicia defunctului prinț, precum și modul cum el incuraja pe artiști și pe omenii de litere. D-l Sipsoma a mai rostit apoi și d-sa o scurtă cuvântare, după care s'a format cortegiul funebru. Convoial a pornit: Jandarmi călări; Carele cu corone; Carul mortuar; Un batalion din regimentul I geniu; Un batalion de vânători; O companie din reg. 7 artilerie; Un escadron de roșiori; Cordoanele erau duse în partea dreaptă a carului de d-nii colonel Obedeau, d-l deputat Șaabner-Tuduri și N. Șuțu, secretarul consiliului de miniștri; 60 în partea stângă de d-nii deputați Gh. A. Scorțasou, B. Delavrancea și A. Bădărău. În

această ordine, cortegiul a parcurs calea Victoriei până în piața Teatrului Național, unde d-l C. A. Nottara în numele artiștilor Teatrului Național, a rostit o cuvântare elogiasă pentru defunct, pe care l'a numit încurajatorul artelor. Înmormântarea s'a făcut la cimitirul Bellu. — Ță cuprinsul testamentului prințului Gr. Sturdza:

„Tota averea mea, mișcătoare și nemiscătoare, cuprinzând moșii, palate, etc, se va împărți în patru, din cari pătrimi vor lua moștenitorii mei legali: Mihail, Constantin și Dumitru, fi legitimi, și Olga adoptată (Olga este fiica fiului său, care s'a sinucis).
Din pătrimea, partea liberă, se va da: 500.000 lei, cu preferință, domniței mele Raluca, trei sute mii lei Elisei Catargi, fiicei sale; două sute mii lei lui Nicu Catargi, două sute mii lei d-nei Vivoski; două sute mii lei d-nei Poni; opt mii lei d-lui Berba Rotbart și salariile pe un an întreg tuturor servitorilor.

„Las executori testamentari pe fiul meu mai mare Mihail și pe Nicu Catargi.

„O copie identică am depus-o la tribunal.”

Conferința d-lui Tocilescu. D. Gr. Tocilescu, distinsul profesor universitar, a ținut la Ateneu o conferință în beneficiul Ligei Culturale, vorbind despre monumentul dela Adam-Klissi și columna lui Traian dela Roma. Sala a fost aproape plină, de asemenea și logile. Ilustrul archeolog și-a început conferința printr'o introducere asupra importanței, pe care o are studiul istoric și al monumentelor asupra dezvoltării conștiinței naționale și iubirii de patrie. D. Tocilescu vorbește întâi despre monumentul descoperit de d-sa la Adam-Klissi. Arată cum s'a descoperit monumentul, din care diferite bucăți și fragmente s'au găsit în locuri deosebite. Spune cum erau diferite păreri asupra originii acestui monument, pe cari unii l'au socotit persan, și cum originea lui romană a fost stabilită prin inscripțiunea, care s'a găsit, cu fragmente, pe unele din pietre și care s'a reconstituit. D-sa termină partea conferinței privitoare la acest monument făcându-i descripțiunea pe miniatura monumentului expusă pe un piedestal, pe scenă. În a doua parte a conferinței d. Tocilescu vorbește de columna lui Traian. Arată cum, cu stăruință, columna se poate descifra și ceti, cu multă și puțină înlesnire. D-sa amintesc apoi de diferitele încercări de mulajuri, tiparuri, modele ale columnei, începute de Francisc I. regele Francei, rămânând, că tocmai Napoleon al III se potă dota Franca cu un mulaj al columnei lui Traian. Terminând d. Tocilescu vorbește de reliefurile de pe cele două monumente, pe care le ilustră prin numeroase proiecțiuni de pânză, foarte bine reușite. Fie-care scenă de pe columnă este prea bine redată prin proiecțiune. Conferința d-lui Tocilescu, fu întreruptă de numeroase și entusiaste aplauze.

Viriliștii români din comitatul Hunidorei pe anul 1901. Dr. Ioan Mihu advocat, Ioan Ștefănescu antreprenor, Dr. Ștefan Erdélyi medic, Petru Gligor arend. de reg., Buour Popoviciu comerc., Nicolae Vladu apotecar, Dr. Aurel Munteanu advocat, Todor Doboș măcelar, Francisc Hosu Longin adv., Dr. Gavrilă Suciș adv., Aron Feier propriet., Manasie Jaru preot, Aurel P. Barciaru propriet., Ioan Baciș neguțet., Ștefan Sielariș neguțet., Ioan Botean preot, Ioan Stanciu propriet., Petru Șierbanu propriet., Ioan Dima jun. neguț. Ioan Vulcu neguț. George Moldovan propriet., Iosif Indrieș propriet., Ioan Cutean propriet., Nicolae Stoichița jun. măcelar, Mihail Rimbășiu propr., Dr. Alexandru L. Hosszu advocat, Ioan Dugaciu proprietar, George Baciș neguț., Nicolae Obedeu, propriet., Iosif Petroviciș neguț., Mihail Dugaciu propriet., George Impărat proprietar, Login Ardelean propriet., Aron Baicu propriet., George Nicora preot, Avram Țeligra-dean proprietar. Sunt 258 viriliști. Celdin-tăi cu 6229 corone 93 fl. cel din urmă cu 303 corone 31 fl. Viriliști jidani sunt aproape la 50, grofi 3, baroni 4.

Lumină pentru biserică. Ni-se scrie: „În întreaga Austro-Ungarie, ca de minune, există numai o singură fabrică românească de luminărit său făclierit cu un timbru ceva mai pronunțat; este fabrica înființată de „Societatea făclierilor români din Satu-lung (Săcele)” în frunte cu vrednicul ei fundator și conducător d-l Petrea Comșu (Dacă există și altele să se anunțe). Această societate există de 40 de ani. În acest restimp a luptat cu multă stăruință și străduință, pe lângă mari greutăți, ca să se perfecționeze arta această tot mai mult și la noi și în același timp să țină și piept concurenței străine. Dă, durere, în multe părți, ba chiar și aci în apropiere, o seamă însemnată dintre preoții și epitropiile noastre parochiale nu înțeleg sau nu vreau să înțeleagă laudabila și binefăcătoarea ei misiune de a oferi o marfă mai bună și mai curată față de alta rea și necurată a străinului, care lasă oă e și mai scumpă, dă pare că e și o insultă adusă tradițiunii obiceiului în-trebuințat în biserică noastră. Numitele epitropii sau preoții în frunte ar trebui să spriginescă această frumoasă instituțiune românească. Că d-ori nu ne-o fi bătut Dumnezeu să alergăm tot la străini pentru or-ice lucru mai trebuincios. Cu ocaziunea cea mai apropiată voiți scrie mai pe larg în cestiunea această. I. D.”

Aniversarea liceului Lazăr. O serbare școlară s'a ținut Joi la liceul „Lazăr” cu ocaziunea aniversării a 43-a dela înființarea sa. D-l V. D. Paun directorul școlii, a rostit un discurs, la care a răspuns d-l Arion, ministrul instrucțiunii publice. Apoi unul dintre profesori a ținut o conferință

răuși ce mai brumă de fân aveau pentru vite, gătesce loc de ședut, comod pe cât se poate într'un car mocănesc și strigă cărașurilor:

— Injuțați, bre!

Apoi, îndemnă pe Domnița și pe Voevod, să se urce în car:

— De, Măriile Vostre, nu-i lăgăn domnesc cu roși aurite, dă se fiți Măriile Vostre sănătoși, și vă veți aminti odată cu plăcere, că ați călătorit câte-va césuri cum călătorește țeranul o viață întregă.

— Isteț Român, dăce Domnița cătra fratele său, cuibărindu-se cât puteau mai bine în carul mocanului.

Și Nagăț, deschidând șirul carelor cărașuresci pline cu poloboce de vin, se întorse cătra Domnița și Voevod, își scose căciula și cu un ton glumeț dăce:

— Mai bun vin am eu în car, decât toți cei-lalți...

IV.

Când era pe la amăzi, de se părea soroale un punct de foc pe turnul dela Sf. Ioan, numai ce bătă

a pórta mănăstirei, cea despre Borzochian:

— Deschideți! striga cărașul Nagăț, că sosesc vinul domnesc!

Porțile se dădură în lături și unul după altul carele cărașuresci intrară în curtea mănăstirei.

Ce este? întrebă Măria Sa Vodă, privind dela ferăstră.

În acel moment carul lui Nagăț ajunsese la scară și Vodă recunoscu în el pe copiii săi iubiți.

El descinse să-i primescă. În câte-va clipe totul se lămură.

— Nagăț, — dăce Vodă, — tu și ai tēi ați fost omeni vrednici. Pe tine și pe cei cari cu tine ați scăpat pe Domnița și pe Bogdan Voevod, vă fac răzeși. Lunca și sfóra de pământ din jurul ei, unde ați poposit astă-noapte, a vóstră să fiă, ocină în veci. 60 voi, cei cu polobocele, răfuiți-vă cu pimnicerul Curței.

— Păi să veți, Măria Ta, hătrul de Nagăț ne-a dăș așa: Veniți și voi cu carēle cu vin domnesc. Până s'o învechi al vostru de l-o putē bea de léc Românul, veniți de gustați vin

străvechiu dător de viață: să sărutăm mâna Măriei Sale, ca bunii tovarăși ce-mi sunteți.

Și pe rând sărutară mâna lui Vodă, 60 Măria-sa Ștefan cel Mare și Sfânt dăce:

— Dăcă-i așa povestea, apoi cum voința mea este ca mănăstirea ce am zidit și sfințit aci să nu rămână stingheră, pe lunca a lui Alexandru Vodă, unchiul meu, vă dăruesc vouă delul Domniței Elena, dela cōda Petricicai, până dincolo de Borzochian. Să vă faceți aședări pe el și să fiți țirgoveți cinistiți ai Camenei (Petrei).

Descindând din car, Domnița Elena întrebă pe Nagăț:

— Ești însurat?

— Din cășlegile trecute, Măria Ta.

— Ia contășul 60ta cu blană scumpă și salba asta de nestimate și le dă nevestei tale. Și când Dumneșu vă va dăru un prunc, la mine să veniți să-i fiu naș.

Bogdan Voevod împărți galbenii din punga sa, nu numai la mântui-

torii lor, ci și la ceilalți țerani... ba nu, acum țirgoveți, dăcându-le:

— La Piatra se chiamă aci, în limba moldovenescă. Zid de pētră se fiți voi, când dușmanul țerei va îndrăsnă să rēsbescă într'acōce.

Și d'atunci în hrisōvele lui Ștefan Vodă, ispravnicii de Neamț, de care ținea Camena, erau pomeniți îndată după ai Sucevei și ai Hotinului,

Numai că sosi și starostele de cherestegii, care plângend dăce lui Vodă:

— Măria Ta, am ales cele mai tari plute și dălcăuși neîntrecuți, dăcând e cēsul rēu, n'ai ce face. Omenii Măriei Tale cu toții sunt scăpați. Nu vor întârția să sosescă, dăc ce mă fac eu sērmanul, cu prețul plutelor, fiind străine?

— Da când, măre, la domnia lui Ștefan Vodă a rēmas păgubaș și nedreptățit un moldovean?

Și cămărașul domnesc plăti îndoit prețul plutelor și cărașii descărcară vinul în pivnițele domnesci, fără să li-se țină în seamă măcar vinul ivosit cu botezul rēsteiului.

asupra poetului Alexandri, ér elevii au în-tonet mai multe imnuri și au executat diferite jocuri gimnastice.

Indigenate. Joi s'au distribuit la Camera română mai multe proiecte de legi prin care se recunoște calitatea de cetățen român următorilor domni: Aftanasie Moise Ursu, Român transilvănean. Dr. Oreste P. Avdis, Român macedonean. Alesandru Lăzurianu, Român transilvănean. Radu R. Ardelea, Român transilvănean. Nicolae Vlădescu, Român transilvănean. Narly George Român basarabian. Ion C. Gorghia Român macedonean. George A. Purcherea, Român macedonean.

Pildă vrednică de urmat. Părintele protopop Nicolau Măneguțiu în scopul sprijinirii după putință a școlilor noastre peste tot și în special a comunei sale natale, drept cadou de ziua onomastică a înzestrat școala noastră din Poiana cu o bogată colecțiune de aparate fizicale în valoare de circa cor. 15⁰, comandate anume din Germania. Pentru această faptă marinimă, corpul învățătoresc dela această școală se simte prea plăcut îndemnat de a-i aduce cea mai mare mulțumită și recunoștință, dorind școlilor noastre românesce mulți astfel de binefăcători. Poiana 17 (30) Ianuarie 1901. Pentru corpul învățătoresc: Ilie Georgescu director școlar.

Curs de instrucțiune pentru agricultorii în Sibiiu. Dela 18 Februarie până inclusive la 2 Martie a. c. se va ține la Economia de instrucțiune a comitatului din Sibiiu — scrie „Rev. Econ.” — un curs împreunat cu experimentări cu privire la creșterea animalelor, la exploatare și mașini. Instrucțiunea au să o provadă: directorul Economiei Iuliu Schuster, învățătorul ambulant al reuniunii Petru Herbert și Carol Stephani, secret. reuniunii cerc. agricole din Sibiiu. Vor fi primiți acei membri ai reuniunii, cari au trecut de 24 ani și conduc înșiși o economie; excepțional vor fi primiți și bărbați sub 24 ani, dacă conduc independent o economie. Participanții vor primi pentru 1 c. 20 b. la zi un pat și proviziunea (mâncare de 3-ori pe zi). Inscușările se vor adresa cel puțin până la 5 Februarie la administrația reuniunii economice săsesce ardeleni în Sibiiu (Oberverwaltung des sieb.-sächs. Landwirtschaftsvereines.) Petenții au să dovedescă prin un atestat dela primăria comunală, că corespund condițiilor, și să se declare, dacă voiesc a lua parte la masa comună și la cuartir.

Apel. Convins de netăgăduitul folos, cel a luc bibliotecile înființate printre poporul nostru, m'am hotărât a înființa o bibliotecă școlară-poporală în *Căpâlna-inferioară* (com. Târnavei-mici) spre care scop îmi permit a apela la generositatea P. T. public român, rugându-l să dăruiescă unele opuri, reviste etc. spre scopul amintit. Eventualele daruri trimise la adresa subscrierului (posta ult. Zsidve) se vor primi cu mulțumită și se vor cuita pe cale diaristică. *Căpâlna inf.* Ianuarie 1901 Demetriu Lazar Todoran, învățător gr.-cat.

Sinuciderea unui elev liceal. „Universului” i-se anunță din Botoșani: Ioan Lupașcu, elev în clasa V-a a liceului de aici, s'a aruncat înaintea unui tren de marfă care i-a tăiat dela umăr brațul stâng și i-a fracturat costele. Starea sa este disperată și prea puține sunt speranțele de scăpare. Motivul acestui act disperat este, că nenorocitul elev se credea persecutat de un profesor al său.

Cor de meseriași în Sasca-montană. Ni-se scrie: „Cu mare bucurie vă aduc la cunoștință, că la noi în Sasca s'a înființat un cor românesc de meseriași. Acest cor va cânta la sf. Pașci în biserică și sera va da un Concert cu teatru. Conducătorul corului este d-l Mihail Milotin, ér membrii lui sunt: George Andrițoiu (cojocar), I. Ilovan (olar), G. Turea (proprietar), Pavel Popovici (străer), Mihail Strein (econom de vite), Teodor Rista (bărbier), Mateu Rusu (măcelar și jude comunal), Mihail Craiovan (cojocar), Ilie Strein (tă-

băcari), Franț Buda (brutar), Franț Zacharica (cojocar), Costa Rogovan (țiglar), George Daneț (morar); apoi domnele: Ana Turburean, Ana Bótă, Anastasia Petru, d-șora Maria Matacek. — *Un săsca.*”

Cununii. Ioan C. Tăraș și Maria G. Brotea și-au serbat cununia Duminecă în 14 (27) Ianuarie 1901 în biserica Sf. Adormiri din Satulung. — D-l Iosif Orban și Maria G. Tocanie își va serba cununia mâne, Duminecă, în 3 Februarie st. n. în biserica română gr. or. din Brașov cetate.

Societatea „Psaltul” Suntem rugați a da loc următorilor: Mult Onorate D-le Redactor! În numele societății „Psaltul”, subsemnații ne luăm libertatea a Vă ruga să binevoiți a publica aceste știri în folosul noii societăți „Psaltul” cu sediul în Brașov. După aprobarea statutelor din partea ministerului și după încuviințarea Venerabilului Consistoriu arhidieceșean cu Nr. 11561 bis., rugăm pe totă suflarea românescă să binevoiască a sprijini această societate, având în vedere scopul ei cel nobil, care în general este: a) perfecționarea membrilor săi pe terenul musical și literar național-bisericesc; b) desvoltarea spiritului social; c) formarea și îndemnarea spre formarea de cabinete de lectură prin sate; și d) înființarea de coruri vocale cu caracter bisericesc-național. Membru al societății poate fi fiă-care Român gr. or. Atât membrii ordinari, cât și extraordinari plătesc taxa anuală de câte 3 corone. Membrii fondatori plătesc odată pentru tot-déuna suma de 20 corone. Până la constituirea noului comitet, toate afacerile față de societate să se adreseze președintelui actual. Vasile Lazurcă-Lăzărcau președinte ad. hoc. George G. Mercheșan secretar ad. hoc.

Afacerea Zamfirescu. Fostul casier dela ministerul român de externe, Mișu Zamfirescu, care a fugit în America, după ce a delapidat din casa ministerului suma de 200 de mii lei, s'a refugiat la New-York și nu era nici o speranță, că va mai pute fi prins. Afacerea acesta însă pare că va rezolva. El a fost prinsă amanta lui Mișu Zamfirescu, Ecaterina Ostășescu; ea se întorsese în țara și se duse prin R. Sărat, de unde a venit în Capitală; aici poliția a arestat-o. Ea a făcut importante destăinuri asupra vieții lor dincolo de ocean. Zamfirescu a cheltuit la joc banii cu cari fugise și acum se află în cea mai mare miserie.

Esport de râmători. S'au făcut comande în România pentru aproape 10,000 de râmători, destinați consumațiunei Vienei. Esportul se va face prin Ițoai.

Mulțumită. Din darurile împărțite în ajunul Nascerei Domnului între săracii din Sibiiu, de „Reuniunea Sodalilor români din Sibiiu”, fiind împărțită — pe lângă alții mulți — aproape toți elevii școlilor populare române din Sibiiu, cu vestimente diferite, cu încălțăminte și cu de-ale mâncării (colaci, prăjituri, pome, zaharicale etc.), subscrișii învățători ne vedem plăcut îndemnați a exprima în numele elevilor noștri cea mai adâncă simțită mulțumită mai întâi Onor. Comitet al numitei reuniuni în frunte cu stimabilul domn president Victor Tordășanu (inițiatorul afacerii), apoi tuturor donatorilor, precum și M. St. Dómne protectore Minerva Dr. Brotea și celorlalte St. Dómne și D-șore, cari au ostentit cu colectarea, aranjarea și distribuirea darurilor. Nespusa bucurie a micuților și lacrimile multora vărsate de bucurie, văgându-se în așa mod ajutați și mângăiați, să le fiă celor mai sus amintiți de cea mai deplină satisfacțiune, că ostenelele D-lor puse în serviciul unei cauze atât de umanitare, au avut cel mai mare efect. Bunul Dumnezeu să le lungescă firul vieții, ca și în viitor să potă continua creștinescul obicei. — Sibiiu, 2 Ianuarie 1901. — Toma Joandrea, Lazar Negrilă, Coman Gligor, Candid Popa, învățători.

Se caută un comis pentru o prăvălie de gh-te (Brașov), care eventual poate fi și conducător. Să fiă de naționalitate română, se cere ca să cunoscă limbile germană și maghiară și să fiă bine introdus în bransa papucăriei. Pentru informațiuni a se adresa la Administrația fôiei noastre.

O femeie — nu glumă. Gazetele franțuzesci povestesc, că de curând s'a spanțurat într'un sat din Franca un țeran, care era al cincilea bărbat al „neconsolabilei” sale văduve — trecuți toți la cele

etern prin mörte silnică. Primul bărbat al acestei sgriptorice s'a spanțurat; al doilea s'a aruncat de viu în foc și a ars; al treilea s'a aruncat în apă și s'a înecat; al patrulea s'a spanțurat și al cincilea tot așa. Și cel din urmă — sêracul! — când i-a spus un prieten, la nuntă, că va păși tot ca ceilalți, se lăuda, că mai degrabă o spanțură pe ea, decât să se spanțure el.

Cât cântăresc Reginele? Un diar amator de curiosități publica grentatea suveranilor diferitelor state europene. Fosta regină a Italiei e cea mai grea dintre princesele încoronate: are 80 de kilograme; cea mai ușora era defuncta împărătesă a Austriei: 50 de kilograme. Răposata Victoria a Angliei tragea 78 kilograme; Suverana Germaniei 62, a Spaniei 68, a Rusiei 59 și așa mai departe. Nona regină a Holandei nu e cuprinsă în statistică, bine înțeles.

2 Un medicament pentru popor. Prin așa numitul *spirit de vin* (Franzbrandtwein) și *sarea de vin al lui Moll*, pacienților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra maladiilor de reumă apoi la rănii și umflături. Prețul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de corone 1.80. Se trimite zilnic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și reg. A. Moll, Viena 1 Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie și în drogerii să se cêră hotărât preparatul A. Moll, care e provăduț cu marca de contravenție și cu subscrierea.

Să îmbrățișăm bunele obiceiuri.

De lângă Gherla, Ianuarie 1901.

Ţice o vorbă: „Dă-mi Dómne mintea Românului cea din urmă”. Pe semne, că Românul mult se resgândesce, dér în urmă tot o nimeresce.

După alte popóre și noi Românii am început a folosi spre diferite scopuri bune și folositoare obiceiul devenit modă de a gratula de anul nou pe amicii, cunoscuți, rudeni, binefăcători etc., oferind în locul gratulărilor o sumă ore-care de bani spre cutare scop umanitar filantropic, național etc.

Însă mulți adăpostiti după parapetul noii mode, au întrelăsat scrisorile, cari mai reînnoiau legături vechi, reimprospetau simțăminte amorțite, dér ei nu intră nici în hora modei nouă introduse. Să fac a uita, că numai oferind anumită sumă spre cutare scop de binefacere, intră și ei în rândul modei celei nouă, și în același timp nici măcar atâtă ostenele nu-și iau, ca să îndemne pe alții a face acest lucru bun.

Dér să revin la ideea *rescumpărării felicitărilor*. Ne aflăm încă la începutul unui an nou și al unui veac nou. Să ne propunem dér a primi ideile bune și acele să ne nisum a-le traduce în fapte. Căci generalisând noi atari idei și traducându-le în fapte, am pute să ducem în deplinire lucruri mari. Dacă cu toții am adopta rescumpărarea felicitărilor de anul nou; dacă cu toții am da în locul cununilor peritoare spre osciugul iubitorilor reșoșai sumele acele spre scopuri naționale, umanitare mai proprie spiritului și iubirei creștinesce; dacă în locul anunțurilor de logodnă și cununii, devenite atât de banale în timpul din urmă, am oferi cheltuelile făcute cu ele spre scopuri de binefacere, filantropice, naționale, am pute în urmă să realizăm scopuri mari, abia visate de noi acuma...

Și Dómne! mari, multe și felurite sunt lipsurile noastre! Popor începător, popor tînăr, abia trețit din somnul cel de mörte, nu suntem séu de loc séu fôrte slab organizați pe toate terenele. Câte instituțiuni folositoare am pute realiza pe încetul, așa pe neobservate numai, dând spre atari scopuri aceste *mici dări*, ce ni-le impunem noi de bună voie, din considerațiuni sociale din respect convențional, și cu cari până aci am făcut numai străinilor folos.

Căci pe când alte popóre înaintate în cultură și organizate pe toate terenele vieții lor sociale, să îngrijesc bună-ora de luminarea și încreștinarea semințiilor selbatice de prin ținuturile Africeii, Asiei și Australiei și pentru rescumpărarea din sclăvia a bieților Negri, pe atunci la noi acasă de pildă mulți meseriași: măeștri, sodali și ucenici, fi perdem din cauză, că nu ne

interesăm de ei, ca să-i ajutorăm în lipsurile lor, fi lăsăm resleți, ca să se pierdă printre elementele străine din oraș, și cari elemente să îngrijesc să-i adune în diferite societăți de ale lor; pe atunci, dic, la noi mulți copii școlari rabdă fôme, umblă goli și cercetéză neregulat din această cauză școla. Dacă am întrebuința spre scopul de-a-i ajutama prin cantine școlare, prin mese înființate din astfel de oferte de rescumpărări a obiceiurilor sociale, am pute să-i hrănim și îmbrăcăm și astfel să-i punem în poziția de a frecuenta regulat școla și a face progres în învățatură și cultură.

Câte biserici și școle de ale noastre n'ar pute să fiă înzestrate cu cele de lipsă numai din oferte, pentru a refăc și a nu aminti cum le-am pute aduce la înflorire, dacă ne-am interesa de ele cu acea căldură, de care sunt vrednice și cu care să intereséză de aceste alte nemuri.

Dumnezeu să ne ajute și să traducem în faptă ceea-ce era aproape numai ideeă la sfîrșitul vécului trecut.

Un preot.

O lămurire.

Onorată Reducțiune! Făcându-mi-se unele întrebări, cum de și acum, după-ce în adunarea generală ținută în Paris (Aug. 1900) a-fost ales un nou consiliu de presidență federal, isălesc în afacerile Federațiunii Internaționale de Studenți „Corda Fratres”, ca vice-president al S. S. F. I. d. S. „Corda Fratres”? (Așa și într'un comunicat publicat în diare în Dec. 1900); și venindu-mi la cunoștință, că prin această așa fi provocat unele nedumeriri, ca și când ar fi o neînțelegere între d-l Ioan Scurtu și între subscrișul, Vă rog Onorate Domnule Redactor, ca în interesul Secțiunii române a Federațiunii „Corda Fratres”, să binevoiți a da loc clarificărilor ce urméză.

În virtutea articolului 2 din Statutul Federațiunii, membrii acesteia sunt de trei categorii, și anume: 1) efectivi, 2) seniori, efectivi și agregați, 3) binefăcători. În virtutea art. 20 conducerea și represintarea Federațiunii este încediunțată *Consiliului de presidență-federal și Consiliului de presidență al senatului*.

În conformitate cu aceste dispoziții d-l Ioan Scurtu este membru în Consiliul Federal, ca vice-president al Federațiunii pentru Secția română. Ér subscrișul este vice-president al Senatului Federațiunii, reprezentând aceeași secția.

Mai adaug, că d-l Ioan Scurtu a primit a merge la Paris, fiind rugat de mine pe cale telegrafică pentru această. Astfel nu putea fi vorba de o reînțelegere între noi, precum nici de atunci încôci nu a fost nici un cas în chestiuni privitoare la Federație, când nu ne-am fi înțeles pe deplin.

Atât pentru respirarea nedumeririlor păgubitoare Federațiunii „Corda Fratres” și mai aproape Secțiunii române a Federației.

După acestea Vă rog să ne păstrați și în viitor prețioșă D-Vôstră bunăvoință și semn-z

Cu distinsă stimă

Vena, 1 Februarie n. 1901.

Lucian Bolcaș,

vice-president al Senatului S. F. I. d. S. „Corda Fratres”.

De sub pōla Meseșului.

St. Georgiu de Meseș, Ian. 1901.

Stimate D-le Redactor! Paralel cu Meseșul romantic, care și aji mai arată urme despre drumul de odinioară al divului Traian, zac spre Someș deschise două văi mândre: Valea Agrișului și Valea Almașului, pline și ele de urmele mării străbune și de o grămadă de comune curat românesce și mare parte aparținătoare districtului protopopesce gr. cat. numit al Almașului.

Spre împrietinirea acestor comune românesce cu lectură românescă — singură numai potrivită firei și aspirațiunilor noastre naționale — și spre a ajuta și pe elevii dela școlile mai sêrace cu cărți și recușite

d
e lipsă, apoi spre a îndemna astfel pe toți la luminare și cultură, nu numai s'a înființat un fond scolastic, ci și o bibliotecă tractuală, așezându-se aceasta în comuna Sân-Georgiului de Meseș la noul sediu al districtului protop. al Almașului. Sân-Georgiului de Meseș este în apropierea acelor comune de sub pōla „betră-nului Meseș, unde aș mai tare sunt amenințate și interesele culturale românesce prin încercări de a-se înființa școle de stat, reuniuni agricole etc. Spre paralisarea acestor tendințe străine intereselor noastre, s'a avut în vedere, ca prin lectură în spirit românesc să se pōtă înlesni deșteptarea conștiinței naționale și o luminare, care să ne facă să vedem abisul în care tind a ne cutropi nisuițele inimice.

După 4 ani de muncă și jertfe aș vedem nu numai fondul scolastic crescând, ci și biblioteca sporită mai la 400 opuri. Ne putem mângâia și a ne vedé răsplătite ostenețele și cu acea împrejurare îmbucurătoare, că și poporul profitând de bibliotecă și venind în atingere și cu inteligența, sa începe a-se soci feră de amăgirile sirenice și e însuflețit în a-și apăra interesele sale proprii românesce.

În fața acestor succese de mare însemnătate pentru acest ținut al nostru, până eră alaltăeri orbecător în întunec, când începem acum un an și un secol nou, împlorând Provedința divină să croască după atâtea vécuri de umilire și împilări și némului românesc din această țeră o sōrte mai fericită, cu mare satisfacțiune a inimei noastre trebuie să primim la generosul sucurs cu o mulțime de opuri valorose gratuit trimise bibliotecii înostre de către Ilustra Academia română, de către On. Redacțiune dela „Invățământul primar, din România, și de către alți sprijinitori asemenea generoși ai culturii noastre românesce. În numele reuniunii noastre de lectură mi țin de plăcută datorință și pe această cale a interpreta fierbintea noastră mulțămită și recunoștință.

Considerându-se aceea, că tindem prin această bibliotecă și reuniune de lectură la răspândirea mai cu înlesnire a luminării și culturii românesce din acest colț de țeră până eră alaltăeri uitat, nu putem trece cu vederea a nu aduce la cunoștința publicului român, că încă ne lipsesc mijlocele de a puté vedé în legătură cu aceste înființată și o reuniune agricolă. Biblioteca are un fond format din taxele membrilor ei, dér acesta încă e modest, căci popoului îi pune gratuit biblioteca la dispozițiã.

Mulțămind călduros și St. d-n Georgiu Faragó notar român din Sfarasiu pentru ofertul de 10 cor. dat în favorul acestui fond,—cu distins respect rugăm pe On. Redacțiunii de diare românesce și pe autorii de opuri a fi generoși în sprijinirea bibliotecii noastre.

Pentru „Biblioteca districtului protop. a Almașului“.

Cu distinsă stimă:

Gregoriu Dobocan,
bibliotecar.

SCIRE ULTIME.

Haga, 1 Februarie. Dr. Leyds este informat, că trupele Burilor țin în puterea lor întreg teatrul răboiului și amenință serios Pretoria și Johannesburg.

Londra, 1 Februarie. Scirea, că împératul Wilhelm va interveni în favorul Burilor, se desminte. Un înalt funcționar din ministeriul de esterne a declarat, că Anglia va continua răboiul până când un singur Bur măcar se va afla sub arme. Burii séu vor capitula, séu vor fi nimiciti.

Literatură.

Viața și operele lui Andrei Muștescu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși. Prețul 2 cor. plus porto 10 ban. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blăși.

A apărut Nrii: 15—16 din valorosa revistă enciclopedică populară „Albina“ din Bucuresc. Broșura aceasta are un cuprins foarte variat de articule instructive și istorisiri de tot felul. Între altele cuprinde povestirea istorică „Pluta domnescă“ scrisă de V. A. Urechidă și pe care o reproducem la foiletonul numărului nostru de aș. Mai au acești numeri ai „Albinei“ continuarea valorosului studiu „Stéua și stema României“ de Colonel Năsturel; un articol „Ce vor Bulgarii?“ de P. G. ș. a. Ca ilustrațiuni: Țerancă din Vâlcea, Steme ale principatelor unite, Soldat Dac, Soldat Roman, Vederea palatului domnesc din Țergoviște ș. a. „Albina“ apare în fiă-care Duminecă și costă pentru străinătate 8 lei la an. În fruntea comitetului ei de redacțiã stă d-l Ioan Kalinderu, ér în comitet scriitorii dibaci ca d-nii Gârboviceanu, Rădulescu-Motru, G. Coșbuc, P. Dulfu, colonel Năsturel, G. Adamescu și încă alte câte-va condeie dibace.

Producțiuni și petreceri.

O producțiune în Oravița română va da Reuniunea gr.-cat. de cântări „Concordia“ de acolo Duminecă în 3 Februarie st. n. 1901, în sala hotelului „Impératul Austriei“, sub conducerea d-lui Ioan Bogdan învățator, cu următorul

Program: a) Concertul. 1) V. Vasilescu „Români haidem“ cor bărbătesc, 2) G. Musicescu „Stejarul și cornul“ cor mixt. 3) H. Necke „Posta din Văleni“ Galopp în patru mâni, executat pe pian de D-șorele Ana Piescu și Ecaterina Bogdan, 4) C. R. Karasz „Astași e ziua de sêrbătoare“ cor bărbătesc, 5) C. Auner „Porumbița“ Bariton-solo executat de d-l Alecsa Toc cu acomp de pian de d-șora Ecaterina Bogdan, 6) Porumbescu-Vidu „Treicolorul“ cor mixt. b) Teatru. 1) „Otrava de soboli“ comedie într'un act de A. Pop. 2) „75.000 Franci“ comedie cu cântece într'un act de N. A. Bogdan. După producțiune joc. Inceputul la 8 ore sêra. Intrarea de persoană: I. Loc de ședut 1 cor., II. Loc de ședut 80 ban., III Loc de stat 60 ban. Bilete de intrare să vënd la d-l Alecsa Toc pantofar și sêra la casã.

Din părțile bihorene, 10 Ian. 19.

În comuna Beliu, comitat Bihor, tinerii români gr. cat. au aranjat în 20 Ianuarie a. c. o petrecere populară cu dans, în favorul școlei gr. cat. din loc. În paușã la 9 ore sêra, sub conducerea vătafului Ioan Pavel, au jucat 13 tineri „Călușerul“, „Bătuta“ și „Sêrba“, ér după aceea au cântat hori naționale foarte frumoșe instruați fiind de zelosul nostru învățator Augustin Popp.

Până acuma am fost așa dicend „cufala“ satului, deore-ce în comuna Beliu locuesc mai multe confesiuni, dintre cari numai noi n'am dat semne de viață. Însé dăruindu-ne Dumneșeu un învățator brav, care de când este la noi după aceea s'a bătut, cum să înaintăm și noi, truda n'a fost înzadar, deore-ce și noi avem călușerii noștri, avem cor, de bună sêmă după trudă foarte mare, din care au luat partea cea mai mare d-l inv. Augustin Papp căruia suntem și vom fi tot-déuna cu mulțămită.

Un sâtean.

Corpul didactic dela școla fundatiională elementară de băieți și fetițe din Nășud, aranjază la 2 Februarie st. n. a. c. în sala de gimnastică dela gimnasiu, petrecere cu joc pentru copii, care se va începe cu piesa teatrală, „Mica binefăcătoare“, comedie într'un act, predată de 6 școlărițe, apoi 2 chipuri vii din viața școlariilor. Venitul curat al petrecerei este destinat pentru ajutorarea copiilor sêraci dela această școlă, cu vestimente, cărți, recușite de scris, material pentru lucrul de mână etc.

Suprasolviri, eventual oferte marini-mose se primesc cu mulțămită și se vor chita publice.

Nășud, 19 Ianuarie 1901.

Dări de sêmă.

Bran, 9 Ianuarie 1901.

Prea Onorate D-le Redactor! Binevoiti a insera în mult prețuitul diar, ce redactați următoarea dare de sêmă și mulțămită publicã.

„Reuniunea femeilor române gr. or. din Bran și jur“ și-a ținut petrecerea împreunată cu tombolã în 27 Decembrie 1900 v. în favorul fondului Reuniunii.

Cu această ocașiune s'au făcut numérose donațiuni în obiecte pentru tombolã și ajutorări în bani. Au contribuit:

Ilustr. Sa d-l Ioan cav. de Pușcariu 10 cor., d-l Iosif Sângeorzean forestier Sinaia 9-56 cor., George Urdea prim pretore 6 cor., inginer Valeriu Pușcariu 5 cor., Frantz Prehal 5 cor., Ilariu Reit paroch, George Babeș paroch, Leontin Pușcariu, George Țișca paroch, George Enescu paroch, Simion Stoica medic, Ioan Berariu v. not., câte 4 cor.

Ilustr. Sa d-l Dr. Ilarion Pușcariu achim., George Mănoiu prim. Axente Moșoiu, not., Imre Dénes sergent de gendarm, Müllbacher Fritz, Anton Prehal locotenent, Iosif Pușcariu adv. câte 3 cor.

Silvia Popovici, Ioan Mănoiu comisar, Alexe Chitu, Iosif Enescu stud. în fi. D-șora Roma Șuluț telegraf., Anton Cosma, Ionică, silvicultor, D-rd G. Stoian, Valeriu Ionică, Ioan Stoian v. not., Paraschiva Babeș, N. Pivariu, G. Axente, I. Nema, Varvara Nagy, Emil Bota pret., Friedsam control., Neuwelt Gáspár veterinar, Anton Prehal prov., I. Moșoiu paroch, N. Grozea, comers. Tohan, Krizsan Gábor inv. de stat câte 2 cor.

V. Runceanu teolog, Rimbeș N. tut. gen. N. Moșoiu, G. Brătescu, V. Micudă, N. Micudă, I. Mălușelu câte 1 cor.

Venitul brut dá suma de cor. 195.56. Spesele cor. 88-26. Venit curat cor. 107-30, care sumă să adauge la sporirea fondului Reuniunii.

Subscriși în numele Reuniunii noastre ne ținem de cea mai plăcută datorință a ne esprima deosebita noastră mulțămită atât P. Stim. Dómne și Domnișore, cari au binevoit a dăruii obiecte pentru tombolã, cât și Prea Onor. Domni și Dómne, cari au binevoit a ajutara scopul mărêș al Reuniunii prin aducerea de jertfe materiale.

Letiția Stoica, Nicolae Runcean,
președ. secret. al Reun.

*

Târlungeni, 20 Ianuarie.

Cu ocașiunea petrecerei cu dans aranjată în 1 Ianuarie a. c. cu concursul d-lui Radu Pasăre și Ioan Pitiș din Târlungeni pentru augmentarea fondului bisericesc cu menirea, ca cu timpul din interesele acelu fond, să se acopere trebuințele curente ale acestei parochii, au încurs prin distribuire de invitări, suma totală de 403-36 cor., din care subștrăgându-se speșele de 57 corone a rezultat ca venit curat 346-36 corone.

Amintim tot-odatã la acest loc, că fondul acesta și-a luat inceputul în 1 Ianuarie 1900 punându-se cu basã venitul curat al petrecerei aranjate atuncî în sumã de 271 corone.

Ne ținem de o plăcută datorință a aduce pe calea aceasta la cunoștința publicului interesat, că d-l Radu Pasăre cercetând școlã noastră confesională și vedend, că are lipsă de unele recușite școlare necesare, a binevoit a întreprinde pe la cunoșcuii D. Sale colecte încassând suma de 188 corone, care sumă a fost predată destinațiunei sale, procurându-se acele recușite.

Comitetul parochial esprimã pe calea această cea mai profundã mulțămită și recunoștință tuturor P. T. Domni, cari au participat atât în persoană, cât și Domnilor cari n'au participat în persoană, dér au binevoit a contribui prin procurarea de invitări.

În special adresãm adênca noastră mulțămită și recunoștință d-lui Radu Pasăre comersant în Brăila pentru viul interes ce-l pōrtã față de instituțiunile noastre culturale, cu atât mai vértos, că din sumele mai sus amintite 1/3 parte sunt dăruite din al séu propriu și-l rugãm tot-odatã, că să binevoiescã a păstra și pe viitor același interes pentru instituțiunea noastră școlară, care l'a dovedit până în prezent.

Petru comitet:

N. Comșa, inv.

Insemnătatea meseriilor.*)

Timpul de față, în care trăim, atât este de apăsător pentru popoul nostru românesc, încât decã ne gândim la gloria și mărirea ce strălucea odinioară pe fruntea străbunilor noștri, aflãm împrejurarea tristă, că poporul român chiar și în propriul séu lăcaș... a fost grămădit de pré multe elemente străine, cari cu timpul l'au adus în starea de aș!

Un popor blând și pacinic e poporul român! Un popor, care nici decãt nu rêvnesce la ce nu e al altuia; iubescé pacea și mai presus de tōte doresce să trăiescã și să fiã lăsat a trăi în pace. Durere! Dér nici chiar pânea, ce ș'o câștigã cu sudoreea feței sale nu o pōte mânca cu ticsã, fără a-se gândi la greul vieții, fără a-se gândi la sarcinele grele, ce i-le-a pus nenorocitul timp de aș pe umerii séi; nu! Căci Dómne! multe și greu simțite sunt poverile, lipsele și necazurile de cari este copleșit poporul nostru românesc.

Străbunii noștri erau numiți, în vechime „popor, împérat“;—aș noi popor... subjugat:

Cu mândriã și cu triumf duceau străbunii noștri bani și comori în „falnica Roma“ — ca învingători, — aș cu ochii în lacrãmă vrënd nevrënd lunecãm banul și comóra câștigatã cu multã trudã în punga străinului!

Cu tōte-cã străbunii noștri aveau multe obiceiuri bune și frumoșe, avut'au și l'am moștenit și noi, popor Român de aș, un obicei rău!... Acest obicei rău, pe lângã schimbarea timpului, într'atãta s'a întipărit, într'atãta s'a înrădăcinat în mintea popoului nostru, încât pot dice, că cele mai multe rele și necazuri îi vin din el, și anume: Străbunii noștri nici decãt nu se puteau îndemãna cu meștesugurile; și precum străbunii noștri lăsau acest lucru pe sêmã sclavilor lor, tocmai așa popoul nostru de aș lasã meștesugurile pe sêmã popoșrelor străine de noi, cari apoi pentru tōte cele trebuințioșe în casã și la economiã, ne store până la mēduã; da! pentru un preț ei ne cer doué, orî chiar noué.

Sunt convins, că și poporul nostru român de aș își cunoșce acest obicei rău și nenorocit, decî, cu ocașiunea de aș mă voiú sili a arãta suferințele și relele, ce îndurã el din acest obicei, voiú să arãt, ce ar trebui să facã el, ca baremi acum în césul al 11-lea să se întorcã și să alunge din inimã acest obicei rău, să se gândescã a-și croi o sōrte mai bună și mai ușorã, ca ast-fel să pōtã ținé paș cu cele-lalte popoșe: vréu să vé vorbesc despre meserii séu mēstrie și despre însemnătatea lor.

În cele mai multe orașe, decã își ia omul ostenéla a-le cerceta cu ocașiunea tēgurilor, spre cea mai mare părere de rău va afla, că Românul — cu puține exceptiuni — numai pe o singurã cale pōte lua bani dela străini, și adecã: își trage pōte chiar dela gura familiei sale câte-va felde de bucate, de pe cari luând banii, pentru un moment pōte începe a cutriera pe la șetrile vëndătorilor speculanți de neam străin, unde pentru câte nimicuri tōte, pentru un preț el dá doué, și ecã-i banii cheltuiți, banii câștigați cu trudã și muncã cum biata ce i-a putut, și ce e mai dureros, banul Românului a ajuns în punga fără fund a speculanților jidanî orî de alt neam!!!

*) Disertațiune ținută în adunarea generalã a despărțământului protopopiatului Sibiu al Reuniunii învățatorilor din Archidieceasa de Alba-Iulia și Făgãraș.

De aci urmarea tristă, că poporul român, cu greu ori chiar de loc nu se poate îndupleca să asculte de statul conducătorilor lor. — Desul scriu foile românesce și de și, dând sfat bun poporului, să se lase de obiceiul acela prost, și să-și dea copiii mai întâiu la școală în sat să învețe a cetii, a scrie și a scoti bine și, ast-fel pregătiți, să îndemne și să-și trimită copiii la vre-un meșteșug. In zadar se trudesc învățătorii și preoții cu bunele și frumoșele lor povești să mbrățișeze meșteșugurile; dic: în zadar! omenii noștri țin de rușine meșteșugurile. Dér ore ce e mai rușinos: a lua bani frumoși cu meșteșug bun, ori a umplé buzunarele și pungile meșteșugarilor de neam străin?

Inzadar îi cântă și descântă țeranului nostru cât folos și înlesnire de traiu aduce meșteșugul bun și purtat bine, căci el a apucat din neam în neam mergând orbesce înainte pe calea ruinei, cu dicala: „Apoi cum a trăit tata, așa voi trăi și eu și așa vor trăi și copiii mei!” Și Dómne! des se mai aud cuvintele aceste în gura poporului nostru! Și cât amar! Și câtă amărăciune, și câte suferințe cuprind și aduc cuvintele acestea. Etă pentru-ce: Un Român cu stare de mijloc are vre-o 20 părțile de pământ, vre-o câte-va capete de vite și o căsuță, și o duce binișor, har Domnului, și ar duce-o și mai departe. Ei! dér are 3 feciori și o fată.

La școală nu prea vré să-și dea, că dór: „nu o să-și facă popi, nici potracări”. La meșteșug apoi mai cu greu fără pic de carte; dér ori cum, omul nostru odată cu capul nu vré să-și vadă copiii la meșteșug, — Dómne feresce! Căci dór — dice „cum a trăit tata” etc.

Să vedem însă: copiii cresc, ba vine vremea însuratului, și încă 3 feciori și o fată de măritat. Vrënd ne vrënd trebuie să le dea și lor ceva cu ce să trăiescă, că nu's „nici popi, nici potracări” și nici alt meșteșug n'au, așadără au să trăiescă și ei din ce a trăit și cum a trăit și tatăl lor... cu economia. 20 părțile de pământ se le împartă la 4 copii și să-și rămână și lui cu ce să trăiescă. * Și apoi se le dea chiar numai câte 4 părțile, și rămân și lui 4, și acum poftescă și trăiescă ca tatăl lui și copiii lui pe acea urmă.

Să mergem mai departe un paș: Bieți ficiorii lui au câte 4 părțile, pôte îi aduce și nevasta 4 și are 8 părțile, dér și 3 feciori de însurat și o fată de măritat. Ba copiii acestora se fac junii, ba se însoră și trebuie să le dea și lor ceva să aibă din ce trăi, că și aceștia tot plugari au rămas. Acum poftiți! Abia au avut din ce trăi două guri, dér acum se mai dea parte și la 4 copii și se le rămână și lor! Aici se începe amarul și greul vieții. Ba copiii acestora încă se fac mari, le vine și lor vremea să închege o familie.

Etă că a 4-a, ori a 5-a familia ajunge de își câștigă hrana pentru copiii lor asudând și muncind ziua și noaptea cu palma și cu umerii alătura de un dobitoc! Acum poftescă și trăiescă ca tatăl lor, ori ca moșul lor! Etă dér unde duce vee nefericită idee, câte suferințe îndură și cât de réu se înșală aceia, cari orbacă în lume cu dicala: „Cum a trăit tata etc.” Căci de bună sémă, decă nu părinții, apoi copii de copiii lor vor simți greul și vor gusta din amarul vieții!

Altcum mergea tréba, decă omul nostru, deși nu pe toți, dér baremi pe doi din cei 4 copii, — după-ce se pregăteau bine la școală

în sat — îi trimitea la meșteșug, unde după o purtare frumoasă și cinstită, cu timpul puteau să ajungă într'o stare bună să nu mai aibă lipsă de cele 4 părțile de pământ de acasă. Și etă că omul nostru cele 20 părțile le împărția nu între 4, fără numai între 2 copii. Pe acest soiu de omeni din popor inzadar vréi însă să-și descepiți, să le spui cum să facă să-și méréga mai bine și mai ușor pentru el și pentru copiii lui, căci mintea acestora atât este de bătucită, încât nu știu ori nu vréu să știe, că ar fi o cale mai bună și mai ușoră decât plugăritul.

Plugarului îi merge bine și ceva mai ușor atunci, când dă Dumneșeu rodă bună, binecuvântare peste hotar, cum dice poporul român: „an bun, an mănos.”

Dér să luăm, de pildă, că ar veni nisce timpuri grele, când bucatele nu s'ar face, ori că ar fi sdrobite de ghiață (gindină). Ce va face atunci bietul plugar român! Din ce să trăiescă și cu ce biată să-și țină familia și cele câte-va capete de vite!? Ar fi nevoit să-și vëndă vitele, ba chiar și uneltele de lucru, ca să ajungă la bani pentru cele trebuincioase în familie.

Nu-i destul cu necazurile și lipsele pentru familie, mai vine încă o năpastă gróznică: vin biraele și-ți cer să plătesci darea. Dér de unde?

Când n'am bani să-și plătesc darea Nu-mi ajută vătarea,
Vin biraele cu carul:
Ducu-mi tot și-mi las' amarul,
Ducu-mi patul și-mi duc straiul
Ducu-mi masa și mălaiul!

Cât adevăr, îmbrăcat în cuvinte de jale și sfășietóre de inimă, se cuprinde în acest mic cântec.

(Va urma).

Ioan Giurgiu,
invet. dirigent Orlat.

Impărăția Regelui Eduard VII.

Regele Angliei, Eduard VII, domnesce peste cel mai mare imperiu, ce l'a vădut până acum lumea unit sub unul și același sceptru. Acest imperiu cuprinde o parte întrégă a lumii, Australia; o sută de peninsule, 500 de promontorii, o miie de mări, 2000 de riuri și 10,000 de insule. La suirea pe tron a Reginei Victoria venitele imperiului britanic erau de 75 milioane funți sterlingi, astăzi aceste venite se urcă la 225 milioane funți sterlingi; care va să dică în timpul domniei amintitei Regine s'au întreit. Tot așa armata englesă e de două-ori așa de mare ca în anul, când s'a suit pe tron Regina; flota a devenit aproape de patru ori mai mare. Din câte o sută de corăbii, cari străbat valurile mărilor, tot-déuna 70 pörtă pavilionul britanic.

Când Regina Victoria în 1837 a ajuns la domnie, imperiul britanic nu cuprindea tocmai a șeslea parte a pământului locuit; astăzi el cuprinde aproape a patra parte din lumea cunoscută. Eduard VII al Mării Britanii domnesce peste un imperiu de cinci-șeci și trei de ori mai mare ca Franca, și de cinci-șeci și două de ori mai mare ca Germania; mai departe acest imperiu e de trei și jumătate ori mai mare, decât Statele-Unite ale Americii și de trei ori așa de mare ca întreaga Europă. Sub sceptrul britanic trăesc de trei ori așa de mulți omeni, ca sub sceptrul rusesc. In trecăt să observăm aici, că posesiunea Mării Britanii în America e singură mai mare, decât toate Statele libere americane unite conduse de președintele Republicei. Numai 1/8 parte a supușilor Regelui Eduard VII sunt Englesi, restul aparține celor mai diferite popore, religii și limbi ale lumii.

Când s'a născut răposata Regină nu era nici o singură cale ferată în Marea Britaniă; astăzi rețeaua căilor ferate englese cuprinde 21,000 miluri englezesc și mai mult decât o miie de milioane de pasageri

folosesc în fiă-care an în termin mediu aceste căi ferate.

In anul 1837 posta britanică espeda 100 milioane pachete, în anul trecut 1900 însă a espedit o miie de milioane. Dér și sarcinile supușilor englesi au crescut în cei 60 de ani din urmă în mod însemnat. In 1837 dările pe fiă-care cap al poporației făceau 38 schilingi, 9 d.; astăzi ele fac anual aproape 3 funți sterlingi. Trebuie însă a se accentua cu deosebire, că înainte cu 60 de ani chiar și lucrătorul c'un venit numai de 13 schilingi pe săptămână plătea o dare de 39 schilingi anual; astăzi acel lucrător plătesce cu toate la olaltă numai 12 schilingi anual. In anul 1837 venitul anual pe fiă-care cap al poporației era în Marea Britaniă de 39 sch., anual; astăzi el este de 55 sch.

Regina Victoria a fost din multe părți considerată ca cea mai bogată suverană din lume. Acesta însă nu este așa. Regele Eduard VII ca Prinț de Wales nu era nici decum bogat. Și ca Rege venitul său abia va trece peste 500,000 funți sterl., un venit foarte modest, în asemănare cu acela al Țarului, care se evaluează cel puțin la 3 milioane funți sterlingi. Dealtmintrelea după usul constituțional engles lista civilă a fiă-cărui nou monarh se stabilește în deosebi de către parlament. Regina Victoria lua numai 380,000 funți sterlingi. Cu toate acestea se crede, că averea ei personală ce o lasă după sine nu va face mai puțin de cinci milioane funți sterlingi (un funt sterling face 10 fl. în aur).

„Călinarul Plugarului”

pe anul comun 1901.

se pôte procurá dela Tipografia A Mureșianu din Brașov.

„Călinarul Plugarului” intră în anul al IX-lea, cuprinzând: In partea calendaristică: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile etc. Urméază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urméază Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor și postale; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrilor; apoi Țergurile din Ardeal, Bănat și Țera ungurească după datele oficiose îndreptate și publicate de ministrul de comerț.

In partea literară se găsec bucăți alese: Cântec (poesia de G. Coșbuc); Ostașilor Români (P. Dulfu); Dorobanțul (G. Coșbuc); Craimicul primăverii (Sân-Petrea-nu); Testamentul lui Moș-Cărlig, schiță de L. C. Panțu; o frumoasă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbra pe pământ; Cuvinte înțelepte ș. a.

In partea economică: Lucrarea pământului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijele de avut la hrănirea vitelor; Hrana țeranului și crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea și crescerea puilor de găină; Conservarea ouălor. Urméază felurite povești tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudățeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călinarul Plugarului” cuprinde ilustrațiunile: edificiul gimnasiului român din Brașov și sala festivă a acestui gimnasiu.

Călinarul costă 25 cruceri sau 50 de bani exemplarul, (+ 5 bani porto postal.) Véndetoriilor se dá rabat cuvenit.

D-l Emilian Micu, preot în Belineș (Temes-megye) caută spre cumpărare:

1) „Gazeta Transilvaniei” numărul singuratic din anii 1838—47 să plătesc cu 25 bani numărul; — din anul 1848 Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 21, 55, 79, 102, 103 și 104 cu 1 corónă numărul. Din anul 1849 Nr. 1—17 cu 50 bani numărul. Din 1850 Nr. 13 și 40; 1851 Nr. 27; 1852 Nr. 70, 71; 1853 Nr. 62, 89, 103, 104; 1854 mai mulți numărul; 1855 Nr. 2 - 16; 1856 Nr. 27, 31,

32, 33; 1857 Nr. 1, 2, 12, 13, 25, 41; 1858 Nr. 2, 3, 15, 70, 71; 1859 Nr. 1, 24, 29; 1860 Nr. 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24; 1861 Nr. 1, 68, 70, 71; 1863 Nr. 1—11, 93, 94; 1864 Nr. 8, 10; 1865 Nr. 6, 19, 20, 25—51, 53—90, 91, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103 și 104; 1867 Nr. 47; 1868 Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 32, 35, 36, 37, 38, 92, 98, 99; 1869 Nr. 100; 1870 Nr. 1—16; 1871 Nr. 42, 43, 44, 45, 46, 72, 91, 92, 93, 94, 96 — fine. 104; 1873 Nr. 41, 81; 1874 Nr. 5, 6, 7, 61; 1875 Nr. 62; 1876 Nr. 1, 2, 3, 4, 24, 99; 1877 Nr. 22, 23, 24, 34, 54, 61, 14, 18, 19, 20, 78, 85, 96, 97, 98, 99, 100, 101; 1878 Nr. 4, 37, 53, 73, 83; 1879 Nr. 1—10, 18, 86 și 102; 1880 Nr. 94; 1881 Nr. 17, 43, 59, 60, 61; 1882 Nr. 12—16, 43, 93, 94, 95; 1883 Nr. 1—111; 127; 1894 anul întreg. — Fiă-care număr plătesc cu 20 bani.

2) „Foia pentru minte” anul 1840 Nr. 1, 7, 9, 17; anii 1839, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845 mai mulți numărul; 1846 Nr. 20, 26, 27, 31, 32, 52; 1847 Nr. 20 și 23 se plătesc fiă-care număr cu 25 bani; 1848 Nr. 28, 32, 36—42, 46, 47, 48, 50, 51, 52; 1849 Nr. 1—9 se plătesc fiă-care număr cu 50 bani; 1850 Nr. 1, 5, 21; 1851, 1852, 1853, 1854 întregi anii; 1855 Nr. 21, 23, 27, 29, 31, 33, 34, 35, 37, 40, 41, 42, 43, 48—53; 1856 Nr. 17, 19, 20, 21; 1857 întreg anul; 1858 Nr. 30; 1859 Nr. 1, 2, 19, 41, 42; 1861 Nr. 2; 1862 Nr. 25, 28, 36; 1863 Nr. 14, 15, 22, 24, 25 și 30; 1864 Nr. 6 până la fine; 1865 Nr. 3 până la fine, fiă-care număr cu 20 bani.

3) „Observatoriul” anul 1882 Nr. 87—104; 1883 Nr. 57, 58, 59—76, 80—93, 96, 97, 98, 102, 103, 104; 1884 Nr. 5—17, 22, 23, 33, 34, 40, 42, 43, 45, 72, 100—104; 1885 Nr. 26, 27, 30, 32—39. 42—52 plătesc fiă-care număr 20 bani.

4) Alexi „Noua bibliotecă românescă” Nr. 6, 7, 9, 10, 18, 19 fiă-care număr cu 25 bani.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Cum a știut să-și ajute un tată ?

In anul 1766 contele W., un oficer distins al împărăției Friederic cel mare al Germaniei, a călătorit la Baden-Baden, ca să-și petreacă acolo vara dimpreună cu fiica sa Elena. Acesta era o fată tină, frumoasă și avea să moștenescă și o avere însemnată. — Ea presimțea, că în curând va fi încunjurată de câți și mai câți peșitori. Din nenorocire însă neesperata fată ș-a ales pe un tinăr nu prea vrednic de ea, anume pe un Italian cu ochii negri strălucitori și cu părul lung și negru, care în societate, ce-i drept, știa să se pörte și să imbete de cap fetele, dér îi lipséu calitățile morale, cari fac podoba bărbatului. El era un cărțaș pasionat, care din cauza înșelătoriilor, a fost — dat afară din Neapole (Italia).

Indată-ce contele W. află acesta, se hotări să-și apere fiica cu ori-ce preț de acel tinăr cu nume slab. El o făcu at-nta la purtarea curtesanului său, cu toate acestea însă tinăra fată, naivă, neesperată, nu credea vorbelor tatălui ei. Contele însă se hotări, ca cu ori-ce preț să nu-și lase fiica a urma unui ast-fel de nevrednic.

Intr'o zi îi oădu în mână contelui o epistolă, în care Italianul provocă pe frumoasa Elena să fugă împreună cu el și spre acest scop o rugă să se futelnescă într'un loc anumit pe când tatăl ei va petreceșea în casa de conversare. Ca semn al voinței ei, în acea după amiază pe promenadă Elena avea să-și pună la piept un trandafir alb. Acesta epistolă Elena, firesc, n'a primit-o dela tatăl ei.

„Astăzi puneți trandafirul acesta la piept” dice contele ficei sale, când se gătea să plece pe promenadă. Elena surizând îl ascultă și-și puse la piept trandafirul primit.

Pe promenadă întâlniră pe Italian ai cărui ochi străluceau de bucuria la vederea trandafirului. După acesta contele își conduse fiica la nisce cunoscuți și o rugă să rămână acolo până se va reintörce. Ta-

tăl însă se întorse în villa, unde locuia. Iși trimise servitorii de acasă și rămase singur.

La ora numită Italianul sosi, sări peste zidul dela grădină și fiind-că intrarea în villă era încuiată, intră înăuntru pe o ferăstră din parter. Apoi se grăbi pe scări în sus și intră în odaia Elenei, pe care o cunoșea.

Aci, în loc de Elena, îl întâmpină tatăl ei c'un pistol în mână. Contele închise ușa și duse Italianului, care tremura de frică: „Eu te puteam împușca foarte bine, dedeece îmi stă în drept să împușc pe un hoț, care intră noaptea în casa mea“.

„Domnule Conte“ murmură Italianul, „eu nu sunt hoț.“

— „Dér ce alta ești“ îi strigă contele. „D-ta voesci să răpesci pe ficia mea — o moștenitoare și o avere. Ești aci epistola, care îți trădează planul mișelesc. Față de d-ta nu vreu să fiu milos, totuși însă îți crui viața, decât vei asculta de mine“.

— „Și ce potesci dela mine d-le conte?“

— „Aceea, că d-ta să părăsesci Baden-Baden-ul, și încă numai decât. D-tale nu-ți mai este permis să te apropii de casa noastră. Ca preț al ascultării d-tale, îți dau 10,000 franci.“

Italianul voia să vorbească ceva. „Nici o vorbă!“ strigă contele. „D-ta mă cunoști! Ai înțeles? Viața d-tale e în mâna mea și decât d-ta te opui numai decât, atunci îți trimit un glonț în creier.“

— „Bine ascult,“ găngăvi Italianul. „Acesta îi norocul d-tale! Cei 10,000 se află colo în masa ceea de scris. Veți și-i ia!“

— „Masa e încuiată,“ duse Italianul. — „Deschide-o!“ — „N'are cheia.“ — „Rupe-i încuietorea.“ — „D-ta voesci, ca eu se“.... — „Strică încuietorea, séu“....

În urma acestora contele ridică pistolul. Italianul se supuse poruncei — „E bine,“ duse contele, „acum i-a banconotele, acelea sunt ale d-tale. Ai vr'un portofoliu la d-ta?“

— „Da“.

— „Ce ai în el?“

— „Nisce cărți și scrisori, cari sunt adresate mie.“

— „Lasă portofoliul jos înaintea mesei descurate.“

— „Pentru-oe?“

— „Eu trebuie să am o mărturie despre fapta d-tale.“

— „Dér“....

— „Nici o vorbă, eu trebuie să pot numi pe hoț cu numele. Hoț ori mort!“.

— „Frumos, acolo zace portofoliul. Acum d-ta înaintea mea vei eși afară și eu nu te voi lăsa, până nu vei fi de o milă depărtare de Baden-Baden. De alt-cum poți fi liniștit. Eu nu voi face arătarea decât numai poimâne. D-ta ai destul timp pentru a te refugia. Acum te poți duce!“.

După acesta întâmplare, care produse mare senzația, nici frumoasa Elena n'a mai tras la indoială vorbele părintelui. Din inima ei se șterse pe încetul chipul Italianului și după câte-va luni își anunță căsătoria s'a c'un oficer dela cavaleria austriacă.

La un cântist:

— D-le Dr., mi-ai pus acum câte-va zile dantura artificială?

— Da, d-nă.

— Imi promiseși că are să fiă ca și dinții naturali.

— Da, d-nă.

— Apoi nu este așa, d-le, pentru-că dinții d-tale mă fac să sufer al naibi!

— Forțe bine, d-nă, pentru-că alt-fel cum ar mai sëmăna cu dinții naturali?!

O istorisire curioasă despre șerpî.

În Algeria se întâmplă un cas miraculos în marele deposit al poștei regale din Stora. O ladă mare, care conținea doi șerpî aduși din Batna, cu destinațiunea pentru grădina zoologică din Marsilia, se păstra în acest deposit. Din întâmplare o

pisică cădù în ladă, șerpîii cu iuțela fulgerului se aruncară asupra ei și se încolăciră pe lângă dënă și o strînseră până muri. Atunci o luptă începù între amândoi șerpîii, disputându-se dreptul, de a înghiți prada. Șerpele mascul apucase capul, ér femela partea dindêrét. Este lucru cuoscut, că șerpele când imbucă un corp de o mărime mai considerabilă, nu-l mai pôte da afară din gură, căci construcțiunea dinților, fălcilor și a faringelui este astfel încât împiedecă acesta. Cele două reptile înghițiră mereu corpul pisicei până când ajunseră cu gurile una la alta și se ciocniră în capete și acum nu putea merge nici înainte nici îndărét. În cele din urmă șerpele femee făcù ultima încercare de a înghiți pisica cu bărbatul séu împreună, și reuși a-i imbucă capul.

Tustrele animale, astfel îmbucute unul într'altul, s'au espus curioșității publice conservate în spirt. Direcția grădinei zoologice a intentat proces direcțiunei mesageriei pentru neglijență.

O scrisóre interesantă.

De curënd au fost fotografiate mai multe documente vechi din biblioteca vaticana, cari se referă la istoria englesă. Cea mai interesantă între ele s'ar puté numi o scrisóre de amor a lui Enrie al VIII-lea din Anglia către Anna Boley, care scrisóre tradusă din originalul frances sună în modul următor: „Apropierea timpului, care-l aștept cu un dor nespus, mă înveselesce așa de mult, încât deja imi pare c'a și sosit. Revederea o doresc mai mult ca ori și ce în viață, căci ce bucuriă pôte fi mai mare pe pământ, decât să gusti societatea aceleia, care e cea mai scumpă amică a mea? Fiind-că sunt convins, că și ea nutresce aceleasi sentimente, gândul acesta imi causéză o mare plăcere. Poți să judeci ce influință pôte să aibă prezența acelei persoane asupra mea, a cărei lipsă a causat inimei mele o rană cu mult mai mare, decum s'ar puté exprima prin cuvënt și scrisóre, și care nimic nu o pôte vindeca, decât reîntorcerea ei. Te rog, scumpă stăpână, să împărțasesci tatălui d-tale, să grăbescă revederea cu două zile... Alt-ceva nimic de-ocamdată din lipsă de timp. Sperez, că în scurt voiú puté să-ți descriu prin graiú viu, ce mult sufer în absența d-tale. Scriitorul acestor rânduri este și va fi tot-déuna scumpul și cel mai devotat serv. Enrie.“

Tiranul, curënd după aceea lăsă se o decapiteze pe nefericita-i consórtă, căreia i-a scris această scrisóre, fiind-că ea nu-i născuse, precum el a dorit, un băiat, ci o fetiță pe Elisabeta.

Timpurile se schimbă.

Pe când Newton la anul 1650 studia la Grantham, trăia o viață foarte lipsită, fiind-că avea numai patru șilingi (monete) la săptămână pentru existența sa. Doué sute de ani mai târziu cumpără lordul Shrewsbury o măsea a acestui erudit cu 16'596 franci.

Inimi și suflete.

La pacea dela Kiel (1814) regele Frideric al VI-lea din Danemarca trebui să cedeze Norvegia Svediei. Zadarnic căuta el la congresul din Viena după o despăgubire, căci rugămintea lui rămase fără rezultat. Acesta însă nu-l reținù de-a lucra în timpul petrecerei sale în Viena foarte binefăcător și astfel împératul Rusiei Alexandru I. cu drept cuvënt putù dice când Frideric își luă rămas bun dela el: „Iubirea Vóstră, duceți tóte inimile cu voi!“

Regele însă răspunse în ton dureros: „Acesta pôte fi chiar adevérat, dér și mai plăcut mi-ar fi, decât așî puté lua cu mine vre-o câte-va suflete!“

Discordia împrumutată.

La o reprezentația teatrală în Paris pe timpul regelui Ludovic XVI intră un bărbat în uniforma de curte în logea soției unui bancher bogat. El salutá și duse: — Dómna mea, regina mă trimite la D-ta; ea a observat prețioșele d-tale bră-

țare și voind a-și comanda câte-va în felul lor, te rógă de unul pentru a-l esamina mai de-aprópe.“

Roșie de surprindere desfăcù dama numai decât unul din brățarele ei dându-l ofițerului, care nu era nici mai mult nici mai puțin, decât unul din acei pungași dibaci, de care Parisul are foarte mulți. La reîntorcerea ei acasă, bărbatul observá lipsa brățarei și-i procurá femeii sale o séră foarte neplăcută. Diminéța la dejun éráși furá schimbate imputări și scuze, când apărù un funcționar de poliție mai înalt, cu doi companioni, și înscință, că prinđându-se în séra trecută mai mulți pungași s'a aflat între alte obiecte prețioșe la ei și o brățară de mare valóre, cu briliante. S'a conchis că acea brățară fi fost furată dela dómna bancherului. Astfel se ruga, ca dându-se brățara sóță, să se convingă decă acesta e la fel cu cea găsită, ca imediat să-i pótă readuce și pe cea perdută. Femeia nu se învoi să aducă brățara, dér bărbatul ei insistá și suspinù sé o dea, și astfel sé și întâmplă.

Domnii pungași, — căci și aceștia aparțineau bandeii, — dispărură multămiți cu prada lor. Soția bancherului însă putù acuma să reînapoieze cu vérș și îndesat imputările bărbatului ei ușor credător, și astfel certa a fost împrumutată.

Calendarul éptémănei. IANUAR (1901) are 31 zile. GERAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	21 Triod. C. Maxim	3 Blasius
Luni.	22 Sf. Ap. Timoteiu	4 Veronica
Marti	23 Sf. Ierem., Clem.	5 S. M. Agata
Merc.	24 C. Maica Xenia	6 Dorotea
Joi	25 Sf. Grigor. Teol.	7 Richard
Vneri	26 C. Păr. Xenofon	8 Solomon
Sâm.	27 † S. I. Ch. g. d. aur	9 Apolonia

Cursul la bursa din Viena. Din 1 Februarie. n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	117.40
Renta de coróna ung. 4%	92.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	91.75
Bonuri rurale croate-slavone	92.75
Impr. ung. cu premii	165.60
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	98.45
Renta de hârtie austr.	98.35
Renta de aur austr.	117.60
Losuri din 1860.	137.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	94.04
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	668.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	665.50
Napoleoniori.	19.15
Mărci imperiale germane	117.35
London vista.	240.70
Paris vista.	95.75
Rente de coróna austr. 4%	98.20
Note italiene	90.40

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 1 Februarie. 1901.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor. fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	12 20
"	Grău mijlociu . . .	11 60
"	Grău mai slab . . .	11 —
"	Grău amestecat . . .	9 80
"	Sécară frumósă. . .	8 70
"	Sécară mijlociă. . .	8 20
"	Orz frumos . . .	7 50
"	Orz mijlociu. . .	7 —
"	Ovės frumos. . .	5 40
"	Ovės mijlociu . . .	5 10
"	Cucuruz . . .	7 30
"	Mălaiu (meiú) . . .	8 50
"	Mazăre. . .	17 50
"	Linte . . .	20 —
"	Fasole . . .	10 20
"	Séménță de in . . .	23 —
"	Séménță de cânepă . . .	8 20
"	Cartofi. . .	2 —
"	Mazăriche. . .	— —
1 kilă	Carne de vită . . .	— 88
"	Carne de porc . . .	— 88
"	Carne de berbec. . .	— 64
1 kil.	Séu de vită prospét . . .	40 —
100 "	Séu de vită topit . . .	76 —

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

KOSMIN

Frumșete Cosmin se numesc femeile cari, au dinți frumoși. Acesta numire se referă la faptul, că folosirea apei de dinți Kosmin conservă frumșeta dinților.

Flaconul 2 Cor. Duréză timp îndelungat. — Depou general pentru Ardeal: Victor Roth, farmacia la Ursu, lângă Teatru. Emil Jekelius, Teutsch & Tartler în Brașov.

500 fl. plătesc celui ce va mai rău de dinți, ori îi vamirosi gura, după ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.

— (Pentru pachetare 20 filler deosebit). — Erezii A. Bartilla (E. Winkler) VIENA, 19/L, Sommergasse 1.

Să se ceră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpéta, trimiț 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 stile cu 9 cor. franco.

Se capéta în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth. 1—*595.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutlă este provédută cu marea de apérare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pântece, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróna 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbrantwein și sare a lui Moll.

Veritabilú numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbrantwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebite prin tras (frotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcélă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróna 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coróna 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apérare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL, c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9 Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală. La depozite se se ceră anumit preparatele provédute cu iscălitura și marca de apérare a lui A. MOLL. Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Fondată 1867. — — Fondată 1867.

Eređii L. HELMBOLD

(Proprietar: VICTOR HELMBOLD.)

Magazin mare de **giuvaere**, obiecte de aur, argint și ciasornice

Brasov,

Strada Mihail Weiss nr 24, (cașa proprie).

Deposit mare: de ciasornice elvețiane aur și argint, Metal, Nickel.	Deposit mare: de giuvaere, obiecte de aur, Inele de logodnă în diferite mărimi, greutate și forme fin lucrate.

Articole de tacămuri de argint.

ATELIER de REPARATURI.

Cumperare de obiecte vechi de aur, argint și petri scumpe.

1173,0—17

A V I S.

În localul de vândare din „Hala“ de carne al Domnului Constantin Orghidan nr. 18 și 19 se vinde:

Carne de vită cu . . . 38 cr. kgr.
 Carne de porc cu . . . 36 cr. „
 Carne de vițel cu 48—52 cr. „

In fie-care ți se pôte capêta carne prospêtă.

Rogându-mê de o cercetare numerosă sunt cu

tôtă stima

Nicolae N. Stinghe,
arêndatorul localului.

2—12

LAPTE

din Lăptăria centrală curățit și Pasteurizat în sticle frumoșe și astupate,

lapte de **bivolită** cu 10 cr. litru
 lapte de **vacă** . . . cu 8 cr. „

Se capêtă în fie-care ți prospêt, la

E. R. Fernengel, Strada Hirscher
Podul Bătușilor nr. 2.

Ciasornice de părete cu musică

este ultima novitate în fabricația ciasornicilor.

A este ciasornice în miniatură franțuzescă, are lungime de 69 cm. — Castenul este acurat ca desenul, din lemn de nuc natural, lucit, cu sculpturi aurite, și la fiă-care oră cântă cele mai frumoșe marșuri și piese de dans.

Prețul numai 9 fl.

Tot acelaș ciasornic fără musică, dar care bate jumătățile și orele întregi, numai 6 fl. 80 cr.

— Se garantéză mersul acurat pe minută. —

De ore-ce sunt ajustate fôrte elegant, se pôte considera ca o mobilă frumoșă.

— Se trimite numai cu rambursă. —

Decă nu convine, se pôte returna și se restituie bani, de aceea nu e nici un riscu.

— Catalog ilustrat despre lanțuri, inele, ciasornice etc. gratis și franco. —

JOSEF SPIERING,
VIENA, I. Bez. Postgasse nr. 2 K. 6—10.

Ghete și Galoși buni și ieftini

recomandă spre cumpărare cu prețuri fôrte moderate

Magazinul de încălțăminte al măestrului pantofar

FRIDERIC BAHMÜLLER,

Magazinul principal: **Brasov** și Filiala: **Strada Vămii nr. 27.**
 Strada Porți nr. 15.

Fabricate proprii, lucru bun și solid, fasone moderne, tot soiul de ghete de dans, de iarna, etc., din cauza lipsei de loc în magazin, le vënd mai ieftin, decât ori care concurență.

Ghete de iarnă bine căptușite de tot soiul pentru domni, dame, și copii solid lucrate, știficate gata sêu după măsură. — Tot-feul de încălțăminte se pregătesc și cu talpă „Asbest“.

➡ Numai este durere de picior! ➡

Numai sunt: **bătături, picior asudate, inșcorțoșare, unfături, degerături, fierbințală la tălpi,**

după o scurtă folosire (a ghetelor cu talpa higienică a Drului Högyes „Asbest“ ușurează mersul (umbletul). — Prețul unei părechii duble Cor. 2.40 bani, simple Cor. 1.20 b. — Insemnătatea acestor tălpi „Asbest“ apare mai evident din aceea, că armata ces. și reg. și honveđimea reg. uę. a comandat 22.500 părechii, cari deja său liferat.

Trimite contra ramburs, sêu franco, asemnându-se prețul înainte

Representantul fabricei mărfurilor „Asbest“:

Frideric Bahmüller,
măestru-pantofar,
Brasov, magazin principal:
Strada Porți nr. 15. Filiala Str. Vămii.

4—30 (1227)

Deposit de LEMNE DE ARS

Drumul Gărei nr. 9.

Lemne de fag întregi (blane) sau ferestreite și crepate, duse acasă se capêtă la subscriții cu prețuri ieftine

ERNST JECKEL Str. Hirscher 19. Telefon nr. 208.	JULIUS TEUTSCH Drumul Gărei 9. Telefon nr. 122.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Indispensabil și neîntrecut. Efect sigur.

Articol universal, Export în tôte țările.

CHIEF-OFFICE 48. CRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

Cele mai sigure, mai bune și totă Jumea lăudate și căutate mijlce de casă de vindecare sunt

Balsamul A. Thierry farmacist

un mijloc de vindecare neajuns pentru bôle de pept, pământ, ficat, stomac, și alte interne. Intrebuițat pe din afară

➡ Mijloc de vindecare miraculos. ➡

veritabil numai cel provêdut cu marca colóre verde Nonnenschutz-marke înregistrată în tôte statele culturale, și cu capsula tipărită firma: **Allein echt.**

Producția anușă documentată 6 milioane de sticle.

12 sticle mici sêu 6 sticle duble trimise franco cu posta 4 corone. — O sticlă cu prospect și insemnarea depouriilor din tôte țările lunei 1 coronă 20 bani.

— Trimiterea se face numai după primirea banilor. —

Alifia-Centifolia A. Thierry numită Alifia miraculoșă

mult căutată, renumită pentru efectele ei vindecătore. Face operațiunii de prisos!

Cu această salbă sau vindecat un caries învechit de 14 ani, declarat de incurabil, de curând și o bôlă de rac învechit de 22 ani. Are efect antiseptic, alină durerile, vindecă ranele de tot felul, imôie, disolvă, trage din rană ori-ce corp strein. — Un borcan costă 1 cor. 80 bani. — Se trimite numai după primirea banilor. La comande mai mari se dă mai ieftie. Se produce anual 1000.000 borcane.

Despre amendouș mijlcele de vindecare se pôte vedea o arhivă de atestate originale diu tôte țările lunei. — Atrag atențiunea a se feri de falsificate și a fi cu aterțiune că borcanele se fie provêdute cu firma: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** — Unde nu sunt depouri se nu se cumpere falsificate, oi sê adreseze comandele direct la

Apotheker A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
(Liferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.)